

Posouzení připravenosti studentů na mimořádné události na vybrané střední škole

Bc. Aneta Škardová

Diplomová práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Aneta Škardová
Osobní číslo: L22338
Studijní program: N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace: Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Posouzení připravenosti studentů na mimořádné události na vybrané střední škole

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte z dostupných domácích i zahraničních zdrojů teoretický vstup do řešené problematiky.
2. Charakterizujte vývoj preventivně výchovné činnosti.
3. Zpracujte hodnocení stavu připravenosti studentů na mimořádné události na vybrané střední škole.
4. Na základě získaných poznatků navrhnete doporučení ke zkvalitnění připravenosti studentů na mimořádné události.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. HADDOW, George D., Jane A. BULLOCK a Damon P. COOPOLA. *Introduction to emergency management*. Amsterdam: Elsevier, 2017. ISBN 9780128030646.
2. HRADIL, Jaroslav et. al., *Základy ochrany obyvatelstva v České republice*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení, 2018. ISBN 978-80-7454-774-4.
3. ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra LEGIERSKÁ. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb*. 2. rozšířené vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2019. ISBN 978-80-7385-220-7.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2023**

Termín odevzdání diplomové práce: **26. dubna 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 18. 4. 2024

Jméno a příjmení studenta: Bc. Aneta Škardová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zaměřuje na problematiku vzdělávání studentů v oblasti ochrany obyvatelstva s cílem posoudit připravenost studentů na vybrané střední škole. Teoretická část představuje obecný přehled ochrany obyvatelstva, její vývoj a základní právní předpisy a dokumenty. Dále se věnuje preventivně výchovné činnosti, zahrnující její historický vývoj, právní rámec a instituce, které se jí zabývají. Zmiňuje se také o preventivně výchovné činnosti v zahraničí, konkrétně ve třech zvolených státech – Slovensku, Německu a Polsku. Praktická část analyzuje situaci na vybrané střední škole v oblasti preventivně výchovné činnosti. Se studenty bylo provedeno dotazníkové šetření a následně byla provedena SWOT analýza a sestaveny Ishikawa a Awakishi diagramy. Návrhová část obsahuje konkrétní návrh projektového dne s názvem „Projektový den se složkami IZS“.

Klíčová slova: ochrana obyvatelstva, preventivně výchovná činnost, ochrana člověka za mimořádných událostí, vzdělávání

ABSTRACT

The thesis focuses on the issue of educating students population protection with the aim of assessing students' readiness at a selected high school. The theoretical part provides a general overview of population protection, its development, and basic legal regulations and documents. It also addresses preventive educational activities, including their historical development, legal framework, and institutions involved. Additionally, it mentions preventive educational activities abroad, specifically in three selected countries – Slovakia, Germany, and Poland. The practical part analyzes the situation at the selected high school regarding preventive educational activities. A questionnaire survey was conducted with students, followed by a SWOT analysis and the compilation of Ishikawa and Awakishi diagrams. The proposal section contains a specific proposal for a project day entitled "Project Day with Integrated Rescue System Components".

Keywords: Population Protection, Preventive and Educational Activities, Human Protection during Emergencies, Education

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

„Odvaha, polovina úspěchu.“

- Tomáš Baťa

OBSAH

ÚVOD	9
CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 OCHRANA OBYVATELSTVA	12
1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY OBYVATELSTVA	13
1.2 OPATŘENÍ OCHRANY OBYVATELSTVA	15
1.3 ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY A DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY	17
2 PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST	21
2.1 HISTORICKÝ VÝVOJ	21
2.1.1 Branná výchova před rokem 1918	22
2.1.2 Branná výchova v meziválečném Československu 1918–1938.....	22
2.1.3 Branná výchova po druhé světové válce 1945–1973	23
2.1.4 Branná výchova v letech 1973–1989	23
2.1.5 Vývoj od roku 1989	24
2.2 PRÁVNÍ PŘEDPISY A DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY	24
2.3 INSTITUCE A PROGRAMY ZAMĚŘENÉ NA PVC	26
3 PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST V ZAHRANIČÍ	29
3.1 SLOVENSKO.....	29
3.2 NĚMECKO.....	30
3.3 POLSKO	31
DÍLČÍ ZÁVĚR	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST NA GYMNÁZIU A STŘEDNÍ ODBORNÉ ŠKOLE V MORAVSKÝCH BUDĚJOVICÍCH	35
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	37
5.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	37
6 SWOT ANALÝZA	55
6.1 VÝPOČET SWOT ANALÝZY	56
6.2 VYHODNOCENÍ SWOT ANALÝZY	60
7 ISHIKAWA A AWAKISHI DIAGRAM	62
8 VÝSLEDKY A DISKUZE	66
9 NÁVRHOVÁ ČÁST	69
9.1 ANOTACE PROJEKTU.....	69
9.2 LOGICKÝ RÁMEC PROJEKTU	70
9.3 KLÍČOVÉ AKTIVITY	75

ZÁVĚR	78
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	79
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	87
SEZNAM OBRÁZKŮ	88
SEZNAM TABULEK.....	89
SEZNAM PŘÍLOH.....	90

ÚVOD

V současné době čelíme stále častějšímu výskytu mimořádných událostí, jejichž dopady jsou mnohdy nepředvídatelné a zasahují do stability a bezpečnosti naší společnosti. Přírodní katastrofy, teroristické útoky, havárie zapříčiněné lidským faktorem a další mimořádné události představují výzvu, které musíme čelit s narůstající frekvencí a nevyzpytatelností. Co se v jednom okamžiku zdá být bezpečnou situací, se může během několika vteřin proměnit v mimořádnou událost, ohrožující majetek, zdraví nebo životy lidí.

Je tudíž zásadní, abychom nejen včasně reagovali na tyto události, ale především abychom se na ně dokázali připravit a snížit jejich potenciální dopady. V tomto kontextu nabývá prevence a připravenost na mimořádné události významné důležitosti. Proto je nezbytné vzdělávat děti již od raného věku a informovat je o postupech a opatřeních, která mají přijmout v případě mimořádných událostí a krizových situací.

Zapojení mladších dětí do výuky formou her a zábavy jim umožňuje budovat základní znalosti, které mohou nadále v dalších ročnících svého vzdělávání rozvíjet. Správná osvěta a příprava studentů na školách mohou hrát klíčovou roli při minimalizaci rizik a snižování dopadů mimořádných událostí a krizových situací.

Pro zatraktivnění problematiky studentům lze využít interaktivních technologií, simulací či virtuální reality, což může posílit praktické dovednosti a schopnosti potřebné pro případ mimořádných událostí.

V dnešní době se zvyšuje snaha o rozšíření preventivně výchovné činnosti do vzdělávacího procesu žáků a studentů, a to jak za podpory složek IZS, tak i soukromých subjektů. Důraz na oblast vzdělávání a přípravy žáků a studentů, stejně jako příprava obyvatelstva, je reflektována i v nové Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030, jejímž mottem je „Připravený občan. Připravený systém.“. Tato koncepce klade důraz na systematickou přípravu a informovanost občanů jako klíčový prvek pro úspěšnou prevenci a reakci na mimořádné události v budoucnosti.

CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Cílem diplomové práce je posoudit připravenost studentů Gymnázia a Střední odborné školy v Moravských Budějovicích na mimořádné události a na základě provedeného výzkumu navrhnout projekt, který by škola mohla zrealizovat k obohacení vzdělávání studentů v oblasti ochrany obyvatelstva. Tento cíl bude dosažen analýzou současného stavu vzdělávání na škole, která proběhne formou dotazů k řediteli školy, jejichž odpovědi budou zhodnoceny v textové formě. Následně bude vytvořen dotazník pro studenty školy, který bude zaměřen na jejich znalosti, připravenost a osobní názor na dostatečnost výuky v oblasti ochrany obyvatelstva. Vyhodnocení dotazníku bude prezentováno jak slovně, tak i graficky.

Dílním cílem práce je poskytnout teoretický úvod do problematiky, charakterizovat vývoj preventivně výchovné činnosti a provést porovnání stavu vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva mezi Českou republikou a dalšími třemi zeměmi. K dosažení těchto stanovených cílů a získání nezbytných informací budou využity různé vědeckých metody. Na základě analýzy dokumentů a sběru informací literárních i elektronických zdrojů bude vytvořen teoretický vstup do problematiky. Následně bude provedena komparace způsobu vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva na středních školách v zahraničí.

Pro analýzu stavu vzdělávání studentů v oblasti ochrany obyvatelstva bude vytvořena SWOT analýza. Název této metody je zkratkou z počátečních písmen anglických slov Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby). Silné a slabé stránky se zaměřují na interní faktory, které může škola změnit či ovlivnit, zatímco příležitosti a hrozby popisují externí vlivy, se kterými je nutné počítat a nedají se příliš ovlivnit. V rámci této analýzy bude vytvořena SWOT matice, ve které budou definovány faktory. Pro kvantifikaci vah jednotlivých faktorů bude využita Saatyho metoda, která určuje, kolikrát je jedno kritérium významnější než druhé. Bude provedeno sestavení Saatyho matice a následný výpočet podle stanoveného vzorce, aby byly získány váhy jednotlivých faktorů. Na základě těchto vah bude dopočítána a určena výsledná strategie. (Pořízek, 2019)

Pro identifikaci příčin nedostatečné výuky v oblasti ochrany obyvatelstva bude vytvořen Ishikawa diagram, známý též jako diagram rybí kosti. Tato grafická metoda slouží k analýze příčin a následků určitého problému. Cílem je identifikovat a analyzovat potenciální příčiny problému. Obráceným Ishikawa diagramem je Awakishi diagram, který slouží k zachycení nezbytných úkolů, které je nutné vykonat k dosažení určitého cíle. (Hayes, 2023)

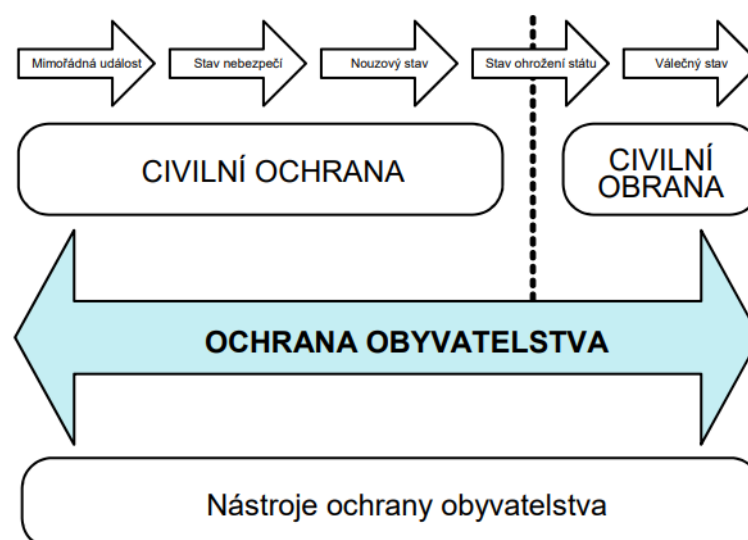
I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OCHRANA OBYVATELSTVA

Ochrana obyvatelstva před různými hrozbami má v moderním světě zásadní význam. Aby byla ochrana obyvatelstva efektivní, vyžaduje spolupráci na všech stupních veřejné správy, podnikatelského i neziskového sektoru a také aktivní zapojení obyvatelstva. (Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2020)

Přijetím „balíčku krizových zákonů“ v roce 2000 byl do našeho právního systému zaveden pojem ochrana obyvatelstva, který je definován zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS jako: „*plnění civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku*“. (Česko, 2000a) Ministerstvo vnitra se stalo ústředním orgánem státní správy v záležitostech ochrany obyvatelstva. Podle zákona o IZS vyplývá povinnost MV ČR zpracovat koncepční materiály, a v současné době máme již čtvrtou koncepci ochrany obyvatelstva. Tou je Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030, ve které je na ochranu obyvatelstva nahlíženo širším pohledem a je definována jako: „*system prevence, připravenosti a odezvy vůči mimořádným událostem a krizovým situacím, jehož cílem je ochrana životů, zdraví, majetku a životního prostředí*“. (Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2020)

V současné době pojem ochrana obyvatelstva slouží jako nadřazený termín, který zahrnuje události nevojenského charakteru (civilní ochrana) i události vojenského charakteru (civilní obrana), jak je znázorněno na obrázku 1.

Obrázek 1 Vztah ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a civilní obrany (Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2013)

Současná legislativa definuje civilní ochranu jako: „*souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zainteresovaných orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky*“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016) a civilní obranu jako: „*plnění některých nebo všech uvedených humanitárních úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro jeho přežití*“ . (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

Připravenost obyvatelstva na mimořádné události (MU) nebo krizové situace (KS) představuje klíčovou složku bezpečnostního paradigmatu a je nezbytná pro upevňování odolnosti celé společnosti. Připravenost lze chápat jako schopnost reagovat na havárii, krizi nebo jakýkoli jiný typ mimořádné události. (Haddow et al., 2017)

1.1 Historický vývoj ochrany obyvatelstva

Ochrana obyvatelstva se vyvíjela v reakci na různé hrozby, kterým byli lidé vystaveni v průběhu času. Během 20. století získala ochrana obyvatelstva nový rozměr s nástupem technologické éry a vývojem hrozeb, jako jsou válečné konflikty, pandemie, terorismus a environmentální katastrofy.

Během 1. světové války se použily poprvé ve velké míře chemické zbraně a začala se uplatňovat taktika bombardování civilních cílů pomocí letadel. V této době se postupně formoval systém obrany proti letadlům v zápolí. V roce 1916 byla zřízena pozorovací a hlášená služba, a následně byla tyto opatření posílena přidáním stíhacího letectva a protiletadlového dělostřelectva. V roce 1929 bylo založeno Ústředí obrany obyvatelstva, jehož cílem bylo studium možností protiletectvé ochrany obyvatelstva a účinky bojových otravných látek. (Zeman et al., 2021)

Kvůli narůstajícímu nebezpečí ze strany Německa schválilo Národní shromáždění republiky Československé v dubnu 1935 zákon č. 82/1935 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům. Tím byla zřízena civilní protiletectvá ochrana – CPO a její působnost spadala do kompetence ministerstva vnitra. Tento zákon měl zajistit bezpečnost a připravenost země v době, kdy se stávala geopolitická situace ve střední Evropě čím dál více napjatou. (Kratochvílová, 2005)

V důsledku nestabilní situace bylo nutné vzdělávat obyvatelstvo v oblasti bezpečnosti pro případ válečného konfliktu. První legislativní ustanovení, které upravovalo přípravu obyvatelstva na obranu a ochranu, bylo zavedeno prostřednictvím zákona č. 184 ze dne 1. července 1937 o branné výchově. Hlavním cílem přípravy obyvatelstva bylo především poskytnutí základních informací o možnostech vlastní obrany a ochrany před leteckými útoky v případě potencionální války. Tato příprava byla strukturována do tří situací, a to v době míru, po vyhlášení leteckého poplachu a po vyhlášení konce poplachu. V práci bude výuka v oblasti ochrany obyvatelstva následně podrobněji rozebrána. (Hradil et al., 2018)

V období okupace došlo k výrazným změnám, kdy v roce 1940 řízení CPO přešlo na protektorátní policii. Následující rok byla oblast pasivní obrany plně přenesena pod německý Luftschutz¹. Po skončení 2. světové války bylo zařízení CPO likvidováno jako nepotřebné. Z důvodu studené války se začaly zvažovat možnosti nové formulace obsahového a organizačního zaměření civilní ochrany. Výsledkem bylo přijetí vládního usnesení o civilní obraně ze dne 13. července 1951. Přijetím tohoto usnesení byl na území Československé republiky zřízen systém civilní obrany, který spadal pod ministerstvo vnitra. Systém civilní obrany byl koncipován jako reakce na hrozbu válečného konfliktu s použitím konvenčních zbraní nebo bojových otravných látek. Následně se zjistilo, že bude nutné stávající systém uzpůsobit sílící hrozbě spojené s vývojem zbraní hromadného ničení. Proto bylo dne 15. ledna 1958 přijato Usnesení vlády Republiky československé č. 49 o civilní obraně Republiky československé s přílohou Směrnice o civilní obraně Republiky československé, které zahrnovalo mezi základní úkoly civilní obrany také poskytování pomoci při živelních pohromách a řízení nadále příslušelo ministrovi vnitra. (Štětina, 2014), (Zeman et al., 2021)

Na začátku šedesátých let byl přijat zákon č. 40/1961 Sb., o obraně Československé socialistické republiky. Tento krok byl součástí širších změn, včetně územně administrativní reorganizace republiky a změny názvu státu. V zákoně byla ustanovení týkající se civilní obrany. Během padesátých a šedesátých let byla věnována pozornost především výstavbě krytů pro obyvatelstvo. (Fiala, Vilášek, 2010)

V roce 1976 došlo k přenosu působnosti na federální ministerstvo národní obrany. V roce 1983 byla vydána Směrnice o civilní obraně ČSSR, která nahradila dosavadní směrnici

¹ Luftschutz byla protiletecká ochrana obyvatelstva protektorátu Böhmen und Mähren.

z roku 1958. Systém civilní obrany byl zaměřen i na nevojenskou sféru. S narůstající industrializací stoupala rizika vzniku průmyslových havárií, a byla také poskytována pomoc obyvatelstvu v případě živelních pohrom. (Štětina, 2014)

Po vzniku České republiky byl zaveden pojem civilní ochrana a odpovídá užšímu výkladu civilní obrany ve smyslu mezinárodního humanitárního práva. Významným krokem bylo přijetí ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR a následně byla přijata Bezpečnostní strategie a v návaznosti na ni Vojenská strategie. V roce 1999 se přenesl výkon státní správy ve věcech civilní ochrany do působnosti Ministerstva vnitra. Českou republiku postihly v roce 1997 rozsáhlé povodně, v jejichž důsledku byl vydán „balíček krizových zákonů“. (Štětina, 2014)

1.2 Opatření ochrany obyvatelstva

Opatření ochrany obyvatelstva jsou prováděna složkami IZS, a to zejména HZS ČR. Pro účinnou implementaci opatření ochrany obyvatelstva je klíčové začlenit je do havarijních a krizových plánů a plánů obrany. Zodpovědnost za realizaci těchto opatření spočívá nejen na orgánech státní správy a samosprávy, ale také na PO, PFO a FO. Což znamená, že se týká nás všech. (Kratochvílová, 2005)

Podle Ženevských úmluv patří k hlavním úkolům a opatřením ochrany obyvatelstva především varování a vyrozumění, ukrytí, evakuace, nouzové přežití, individuální ochrana a humanitární pomoc. Nicméně lze zahrnout i další významná opatření jako např. detekci a identifikaci nebezpečných látek, individuální ochranu, improvizovanou ochranu, kolektivní ochranu a další. (Hradil et al., 2018)

Varování a vyrozumění hraje klíčovou roli v případě mimořádné události nebo krizové situace. *„Včasné provedení varování a tísňového informování obyvatelstva je jednou ze základních podmínek úspěšné realizace opatření na ochranu obyvatelstva a zahájení komunikace orgánů krizového řízení s ohroženým obyvatelstvem.“* (Řehák et al., 2019) Složky IZS musíme při hrozící nebo již vzniklé MU nebo KS vyrozumět. K tomu se využívá telefonické spojení, radiových sítí složek IZS nebo např. sirén pro svolání jednotek požární ochrany sdružení dobrovolných hasičů. Pro zabezpečení varování a vyrozumění je v České republice provozován Jednotný systém varování a vyrozumění, který je tvořen vyrozumívacími centry, datovými a rádiovými sítěmi a koncovými prvky varování a vyrozumění. Je zajišťován a provozován Ministerstvem vnitra – Generálního ředitelství HZS ČR. V případě hrozby MU je obyvatelstvo upozorněno pomocí varovného signálu

nazývaného „Všeobecná výstraha“. Tento signál trvá 140 vteřin a sestává z kolísavého tónu sirény, který se může opakovat třikrát po sobě v cca tříminutových intervalech. Bezprostředně po signálu následuje mluvená tísňová informace, která poskytuje obyvatelům potřebné informace o vzniku bezprostředního nebezpečí nebo již nastalé MU, spolu s doporučenými ochrannými opatřeními. (Hradil et al., 2018), (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

Ukrytí osob může být provedeno ve stálých nebo improvizovaných úkrytech. Stálé úkryty byly vybudovány k ochraně obyvatelstva před účinky zbraní hromadného ničení, tedy pro vojenské ohrožení a v České republice jich máme k dispozici přes 2000. Stálé úkryty se dělí na stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty a ochranné systémy podzemních dopravních staveb, kterými jsou Strahovský tunel a pražské metro. Improvizovaný úkryt je předem vybraný, vyhovující prostor v částech bytů, obytných domů, provozních a výrobních objektech, který bude upravován FO a PO pro jejich ochranu při MU. Improvizovaný úkryt by měl být vybrán v blízkosti místa pobytu a doběhová vzdálenost je doporučena 500 až 800 m. (Kratochvílová, 2005), (Hradil et al., 2018)

Evakuace je dalším z opatření ochrany obyvatelstva. Evakuační opatření jsou prováděna v době, kdy hrozí MU nebo je v počátku. *„Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí (evakuační zóna) do míst, která zajišťují evakuované obyvatelstvo bezpečné náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění.“* (Řehák et al., 2019) Evakuace se netýká osob, které se budou podílet na záchranných pracích, řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost. K provedení evakuace jsou připraveny evakuační plány, které obsahují zásady pro provádění evakuace, rozsah evakuačních opatření, zabezpečení evakuace, orgány pro řízení a způsob jejich vyrozumění a rozdělení odpovědnosti za provedení evakuace. Evakuaci vyhláší orgán státní správy. Občané jsou povinni si dopředu připravit evakuační zavazadlo, které by mělo obsahovat několik základních věcí, kterými jsou jídlo a pití na 2–3 dny, nádobí, cennosti, dokumenty a osobní doklady, léky, brýle a hygiena, oblečení a vybavení pro přespaní a případně přístroje, nástroje, věci na zábavu a dále věci dle individuálních preferencí. Evakuaci lze rozdělit podle několika kritérií, a to podle rozsahu opatření na objektovou a plošnou, doby trvání na krátkodobou a dlouhodobou, podle varianty ohrožení na přímou a evakuaci po předchozím ukrytí po snížení prvotního ohrožení a podle způsobu realizace

na samovolnou a řízenou. (Řehák et al., 2019), (Hradil et al., 2018), (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021)

Nouzové přežití obyvatelstva navazuje na evakuaci a zahrnuje nouzové ubytování, nouzové zásobování základními potravinami a pitnou vodou, nouzové dodávky energií, nouzové základní služby obyvatelstvu a organizování humanitární pomoci. Opatření nouzového přežití budou zahájena 1-2 dny po vzniku MU a budou trvat po celou dobu, po níž situace postiženého obyvatelstva bude vyžadovat plnění mimořádných opatření k zachování jeho života, zdraví a životních potřeb. K zajištění nouzového ubytování slouží např. školy, koleje, ubytovny, sportovní areály. Využívány mohou být i hotely nebo rekreační zařízení. V případě nutnosti rychlé, okamžité a neodkladné pomoci lze využít kontejner nouzového přežití, který je určen pro 25 nebo 50 osob. Pro nouzové zásobování potravinami může být využíváno stacionárních stravovacích zařízení, jimiž jsou hotely, restaurace, školní jídelny apod.) nebo je zřízeno mobilní stravovací zařízení, jako je např. pojízdná kuchyně. Nouzové zásobování pitnou vodou se provádí pouze po dobu nezbytně nutnou k obnovení běžného zásobování, v případě že nelze zajistit dodávku pitné vody z vodovodů nebo studní. Nouzové dodávky energií zahrnují elektrickou energii, plyn a teplo. Cílem je zajistit nepřetržité zásobování energií pro zdravotnická zařízení, sociální zařízení a objektů s nouzově ubytovanými osobami. Mezi nouzové základní služby obyvatelstvu patří např. lékárny, pohonné hmoty, pohřební služby, hygienické potřeby, ošacení atd. a poskytují se nejen evakuovanému obyvatelstvu, ale i obyvatelstvu, které zůstalo v zasažené oblasti MU. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021), (Hradil et al., 2018)

Prostředky **individuální ochrany** slouží na ochranu dýchacích cest a povrchu těla, které pokud jsou včas a dostatečně použité, zajišťují spolehlivou ochranu před účinky nebezpečných látek. Úlohou individuální ochrany je OO před účinky nebezpečných látek, která je připravena a zajištěna jako kolektivní OO ukrytím a evakuací a jako individuální OO vybavením obyvatelstva prostředky individuální ochrany a specifickými prostředky pro individuální ochranu. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021) (Princ, Vičar, 2023)

1.3 Základní právní předpisy a další související dokumenty

Mezi právními předpisy dosud neexistuje žádný zákon, který by byl zaměřený konkrétně na problematiku ochranu obyvatelstva. Je zde ale několik hlavních právních předpisů, které vymezují základní informace pro přípravu na mimořádné události, při záchranných

a likvidačních pracích a před a po vyhlášení krizových stavů. (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, ©2023)

Jedním z primárních zákonů je **ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky**. Zaměřuje se na zajištění základních povinností státu, kterými jsou zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot. Popisuje také zajištění bezpečnosti České republiky a zřízení Bezpečnostní rady státu. Charakterizuje dva krizové stavy ČR, a to nouzový stav a stav ohrožení státu. (Česko, 1998)

V roce 2000 byl vydán „balíček krizových zákonů“, do kterého řadíme **zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů**. Tento zákon obsahuje definici pojmu ochrany obyvatelstva. Dále definuje integrovaný záchranný systém, který rozděluje na hlavní a ostatní složky a určuje jejich působnost. (Česko, 2000a)

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů vymezuje základní pojmy, které se týkají krizového řízení a definuje jeden z krizových stavů, a to stav nebezpečí. Dále zákon určuje orgány krizového řízení a jejich činnost a následně práva a povinnosti PO a FO při přípravě na nevojenské krizové situace, při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury. (Česko, 2000b)

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů upravuje přípravu a následné přijetí hospodářských opatření pro všechny krizové stavy. Rozlišuje dva základní systémové přístupy v uspokojování nezbytných hospodářských potřeb za krizových stavů, a to nouzové hospodářství a hospodářskou mobilizaci. (Česko, 2000c)

Posledním z „balíčku krizových zákonů“ byl zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, který byl novelizován a nyní je to **zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů**. Tento zákon se zabývá definicí Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „HZS ČR“) a jeho úkoly při zajišťování bezpečnosti ČR. Dále určuje organizaci HZS ČR a základní povinnosti příslušníků a zaměstnanců. (Česko, 2015)

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně zajišťuje ochranu před požáry a poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. A také specifikuje jednotlivé druhy jednotek požární ochrany. (Československá socialistická republika, 1985)

Na zákon č. 239/2000 Sb., o IZS navazuje prováděcí **Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva**. Popisuje postup při zřízení zařízení civilní ochrany, zabývá se způsobem informování PO a FO o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatření a způsobu jejich provedení. Dále popisuje jednotný systém varování a vyrozumění, způsob provádění evakuace a zásady postupu při poskytování úkrytů a způsob a rozsah kolektivní a individuální ochrany obyvatelstva. (Česko, 2002)

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému opět doplňuje zákon č. 239/2000 Sb., o IZS. Tato vyhláška se věnuje složkám IZS, upravuje zásady koordinace složek IZS při společném zásahu, zásady spolupráce operačních středisek základních složek a také úkoly operačních a informačních středisek. Zabývá se obsahem dokumentace IZS a způsob jejího zpracování. Dále také zahrnuje podrobnosti o stupních poplachu, které dělíme na první, druhý, třetí a zvláštní stupeň poplachu. (Česko, 2001)

Dalšími důležitými dokumenty v oblasti ochrany obyvatelstva jsou **Dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949**, především **Protokol I a Protokol II**. Dodatkový protokol (1977) k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I) se podrobně zabývá problematikou civilní obrany. V čl. 61 definuje pojem „civilní obrana“ a definuje úkoly, kterými se zabývá. Na tyto úkoly odkazuje zákon č. 239/2000 Sb., o IZS v definici pojmu „ochrana obyvatelstva“. Dodatkový protokol (1977) k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter (Protokol II) obsahuje část, která je věnována civilnímu obyvatelstvu a jeho ochraně. (Česká a Slovenská Federativní Republika, 1991)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030 je jedním z významných nelegislativních dokumentů, který upravuje problematiku ochrany obyvatelstva. Koncepce byla vydána v roce 2021 a zpracovalo ji Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS. Vize koncepce je rozdělena do tří strategických cílů, které společně tvoří provázaný funkční celek. Mezi tyto cíle patří rozvoj podmínek, podpora úkolů a opatření a zvyšování účinnosti organizace. Heslo koncepce zní: „*Připravený občan. Připravený systém*“. (Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2020)

Tato koncepce je již čtvrtá v pořadí. První koncepcí byla Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015, která byla schválena usnesením vlády ČR

22. dubna 2002 č. 417. Usilovala o přehodnocení dosavadního pojetí ochrany obyvatelstva, které bylo zaměřené na přípravu státu k obraně, a také o zavedení čísla tísňového volání 112. (Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2002)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 byla další vydanou koncepcí, schválená usnesením vlády č. 165 ze dne 25. února 2008, která např. usilovala o vytvoření Programu výchovy a vzdělávání obyvatelstva k jeho bezpečnosti a ochraně při mimořádných a krizových situacích, k jehož vytvoření nakonec nedošlo. Dále obsahovala navržení začlenění tematiky „Ochrana člověka za mimořádné události“ do studijních programů pedagogických fakult. (Ministerstvo vnitra – GŘ HZS ČR, 2008)

A třetí je Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, kde byla provedena SWOT analýza, doplněna dalšími metodami a výsledky byly využity pro určení směru dalšího vývoje systému ochrany obyvatelstva. Na základě provedené analýzy bylo popsáno dvacet čtyři základních úkolů ochrany, které měli směřovat k naplnění strategických priorit, jako jsou občan, soukromé subjekty, ochrana kritické infrastruktury, věda, výzkum a inovace a vydefinování nových úkolů a přístupů. (Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2013)

Na základě Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 byla vypracována **Analýza hrozeb pro Českou republiku**. V tomto dokumentu bylo identifikováno 22 typů nebezpečí, pro které lze očekávat vyhlášení krizového stavu. (Paulus et al., 2015)

Na základě zasedání předsedy vlády byl zpracován **Audit národní bezpečnosti**. Zde bylo vymezeno deset okruhů hrozeb, kterým se následně věnuje. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

V roce 2023 byla po osmi letech vydána nová **Bezpečnostní strategie České republiky 2023**, která je základním dokumentem bezpečnostní politiky státu. Obsahem strategie jsou mimo jiné východiska bezpečnostní politiky ČR, bezpečnostní zájmy ČR, které dělí na životní, strategické a další významné a bezpečnostní prostředí, kde jsou definovány bezpečnostní hrozby a zdroje nestability. (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2023)

K usnadnění orientace v pojmech, které se vyskytují v legislativních normách a dokumentech byl Ministerstvem vnitra České republiky vydán **Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu**.

2 PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST

Preventivně výchovná činnost (dále jen „PVČ“) má za cíl vychovávat děti a vzdělávat obyvatelstvo v oblasti požární ochrany a ochrany jednotlivce v případě mimořádných událostí, a tak snížit počet obětí na životech a ztráty na majetku. Její důležitost vyplývá ze statistik, ze kterých lze vyvodit, že se zvyšuje množství případů neopatrnosti dětí a neznalost požární prevence obyvatelstva, a také z narůstajících případů MU. (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, ©2023)

PVČ se tedy rozumí *„souhrn organizačních, technických a provozních opatření a činností zaměřených na výchovu obyvatelstva s cílem předcházet vzniku mimořádných událostí a v případě jejich vzniku dosáhnout zmírnění nežádoucích dopadů mimořádné události na zdraví, životy, majetek či životní prostředí odpovídajícím chováním obyvatelstva“*. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

Zaměření a formy PVČ v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva jsou odvozeny z platných právních norem a odpovídají potřebě zajistit, aby obyvatelstvo získalo klíčové znalosti a dovednosti pro adekvátní reakci v případě MU. Zodpovědnost v této oblasti závisí především na HZS ČR, obcích a právnických osobách a podnikajících fyzických osobách působících v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně stanovuje HZS kraje a obci úkol zabezpečovat a organizovat PVČ se zaměřením na požární ochranu. HZS kraje koordinuje podporu škol při začleňování témat ochrany člověka za MU do výuky. (Řehák et al., 2019)

Mezi klíčové orgány odpovědné za vzdělávání a výchovu dětí a mládeže v České republice je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen jako „MŠMT“). MŠMT na úrovni školství implementuje téma Ochrany člověka za mimořádných událostí do výuky a výchovy žáků a studentů. Toto se uskutečňuje vydáváním pokynů, které specifikují začlenění této problematiky do vzdělávacích programů. Ministerstvo také vydává Rámcové vzdělávací programy (dále jen jako „RVP“) pro různé stupně vzdělávání, které obsahují závazné výstupy, jež se musí promítnout ve školních vzdělávacích plánech. (Ochrana obyvatelstva, © 2013–2024), (Urbánková, 2022)

2.1 Historický vývoj

Preventivně výchovná činnost prošla dlouhým vývojem, než se dostala do dnešní podoby a v následujících kapitolách bude rozebrána historie jejího předchůdce – branné výchovy

od 19. století na našem území dnešní České republiky, což umožní lépe porozumět kontextu a evoluci této důležité oblasti. Budou prozkoumány klíčové historické události, společenské a legislativní změny, které formovaly cestu k současným metodám a přístupům v preventivně výchovné činnosti.

2.1.1 Branná výchova před rokem 1918

Roku 1868 byla zavedena všeobecná branná povinnost a bylo vyžadováno zlepšení fyzické zdatnosti brance. Z toho důvodu byla implementována výuka tělocviku do škol, ale toto rozhodnutí se setkalo s odporem tradicionalistů, a tak se stal na nižších stupních škol nepovinným. Po vypuknutí 1. světové války se militarizace výrazně dotkla chlapeckého tělocviku na středních školách, kde byli studenti sjednoceni do jednotek tzv. junobransy a museli se naučit reagovat na vojenské povely v němčině. Mimo školní brannou výchovu existoval již od roku 1862 spolek Sokol. Cílem spolku bylo vytvořit tělovýchovnou organizaci, která by se mohla stát základem pro armádu. V rámci spolku se cvičil i šerm a střelba. Ze začátku se vyučovala i protipožární ochrana, a tak vznikala řada sokolských hasičsko-tělocvičných jednot. (Šimek, Halířová, 2021)

2.1.2 Branná výchova v meziválečném Československu 1918–1938

Po vzniku Československa v roce 1918 byla snaha o vybudování nových tradic. Byl přijat zákon ze dne 13. července č. 226/1922 Sb., jímž se měnily a doplňovaly zákony o školách obecných a občanských (tzv. malý školský zákon), na jehož základě se zavedla povinná výuka předmětu občanská nauka a výchova, který později přímo souvisel s brannou výchovou. V roce 1934 byl vydán první výnos o zavedení branné výchovy na středních školách a učitelských ústavech Ministerstvem školství a národní osvěty. O rok později byl vydán výnos, který zavedl brannou výchovu i na národních školách. Samotný zákon o branné výchově byl schválen až v červenci 1937 a týkal se všech občanů od zahájení školní docházky až do dosažení věku 30 let. Tato výuka zahrnovala jak mravní, naukovou tak i tělesnou přípravu. Mravní byla zaměřena např. na vlastenectví, základní poučení o armádě a posilování kladných vlastností člověka, jako je např. vytrvalost, kamarádství nebo statečnost. Nauková příprava se skládala z branných akcentů v jednotlivých vyučovacích předmětech a tělesná složka byla zaměřena na rozvoj celkové tělesné zdatnosti. Dále žáci od 14 do 17 let se museli zúčastnit základního výcviku v civilní protiletectvé ochraně a chlapci ve věku 17 až 22 let měli povinný branný výcvik, který byl poslední fází branné výchovy. (Šimek, Halířová, 2021)

2.1.3 Branná výchova po druhé světové válce 1945–1973

Až do března 1939 zůstaly pro výuku branné výchovy stejné předpisy. Po okupaci nebylo v zájmu okupační správy učit žáky vlastenectví, a taky byla výuka zastavena. Avšak po skončení 2. světové války byla platnost zákona o branné výchově z roku 1937 obnovena. V dubnu 1948 byl přijat školský zákon, který zavedl jednotné vzdělávání pro všechny žáky ve věku 6–15 let. Již v roce 1953 ho nahradil nový školský zákon, jehož vzorem se stala organizace školství v Sovětském svazu. Školní docházka byla zkrácena o dva roky, aby se vyřešil nedostatek pracovních sil. Branná výchova byla povinná ve školách a střediscích pracujícího dorostu. Také byl ustanoven Svaz pro spolupráci s armádou – Svazarm. Jeho úkolem bylo dohlížet na výkon branné výchovy v dobrovolných organizacích. Zákon o branné výchově z 2. listopadu 1951 byl zapracován do školních osnov a měl se uplatňovat od školního roku 1952/1953. Na druhém stupni základních škol a středních školách se branná výchova označovala jako „předvojenská výchova“ a skládala se z šesti složek: taktická příprava, střelecká příprava, řády československé branné moci, branný zeměpis, spojovací příprava, zdravotnická příprava a civilní ochrana. (Šimek, Halířová, 2021)

2.1.4 Branná výchova v letech 1973–1989

Roku 1971 bylo schváleno vytvoření tzv. jednotného systému branné výchovy a následně byl vydán zákon č. 73/1973 Sb., o branné výchově. Cílem zákona bylo zajistit, aby se každý občan cítil odpovědný za osud své vlasti a byl připravený a schopný bojovat za její svobodu a nezávislost. Branná výchova měla být na základě jednotného systému branné výchovy vyučována na všech stupních studia, tedy již od mateřské školy. Byly stanoveny čtyři základní složky výchovy, a to morálně politická, odborně technická, psychologická a tělovýchovná. V mateřských školách byla branná výchova vyučována pomocí her. Učili se např. nasazovat ochranné masky nebo přesun do krytu, a také byly povinné branné vycházky s lehkou zátěží a následným setkáním s osobou zajišťující ochranu a obranu společnosti. Na základních školách byla branná výchova povinně vyučována na druhém stupni. Po zkrácení základní školy na osm ročníků se branná výchova stala součástí již vyučovaných předmětů a samostatný předmět se zrušil. Žáci se museli účastnit cvičení, která se konala dvakrát do roka. Na středních školách se převážně opakovala výuka ze základních škol, nově měli akorát střeleckou přípravu. Školy také nabízely nepovinné volitelné předměty s branným zaměřením a stejně jako na základních školách se konala branná cvičení. Na vysokých školách se měly prohlubovat již získané znalosti. Pedagogické

fakulty měly největší rozsah branné výchovy, a to 30 hodin přednášek a seminářů a 56 hodin branného kurzu. (Šimek, Halířová, 2021), (Branná výchova ve 20. století, ©2023), (Československá socialistická republika, 1973)

2.1.5 Vývoj od roku 1989

Zákon o branné výchově z roku 1973 byl zrušen zákonem č. 217/1991 Sb., o zrušení zákona o branné výchově² a branná výchova na školách tak zanikla. V roce 1995 proběhl v Praze experiment na vybraných základních a středních školách, jehož cílem bylo ověřit, zda učební osnovy umožňují zavedení výuky problematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vybraných předmětů. Výsledky experimentu byly příznivé, a tak byl vydán Pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k začlenění tematiky Ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů. V roce 2002 zasáhly Českou republiku rozsáhlé povodně a na základě zkušeností s řešením krizové situace byl v součinnosti s Ministerstvem vnitra aktualizován Pokyn MŠMT i učební texty „Ochrana člověka za mimořádných událostí“. Tím došlo ke stanovení zaměření a rozsahu výuky, a to na nejméně 6 vyučovacích hodin ročně v každém ročníku. K zásadním změnám došlo v roce 2004 vydáním školského zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání. Zákon zavedl tzv. Rámcové vzdělávací programy, na jehož základě školy vytváří vlastní vzdělávací program, tzv. školní vzdělávací program. Problematika Ochrany člověka za mimořádných událostí se stala součástí RVP. (Šimek, Halířová, 2021), (Tematika ochrany člověka za mimořádných událostí na ZŠ a SŠ, ©2014)

2.2 Právní předpisy a další související dokumenty

V předchozí kapitole již byly zmíněny základní právní předpisy a další související dokumenty z problematiky ochrany obyvatelstva, včetně oblasti PVČ. Zde jsou některé další, které se zaměřují na vzdělávání a PVČ.

Důležitým právním předpisem je **zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)**, který přímo neupravuje problematiku vzdělávání dětí a mládeže v oblasti ochrany obyvatelstva, ale jak již bylo výše zmíněno, zavedl RVP (Česko, 2004)

² Zákon č. 217/1991 Sb., o zrušení zákona o branné výchově je zrušen k 1. 1. 2024 zákonem č. 276/2023 Sb., o zrušení obsoletních právních předpisů.

Rámcové vzdělávací programy určují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání a jsou závazné pro vytváření školních vzdělávacích programů. Tyto programy konkrétně stanovují cíle, formy, délku a obsah vzdělávání v obecných i odborných aspektech daného vzdělávacího oboru. Kromě toho definují organizační strukturu, profesní profil, průběh a ukončení vzdělávání, a zároveň stanovují zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů. Příslušná ministerstva zajistí vytvoření a oponenturu těchto RVP prostřednictvím odborníků z vědy a praxe včetně pedagogiky a psychologie. Na základě RVP školy vytvářejí **školní vzdělávací programy**, které vydává ředitel školy. Určují konkrétní cíle, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání. Dále specifikuje podmínky přijímacího řízení, průběh a ukončení vzdělávání. (Česko, 2004)

Metodická pomůcka pro rozvoj a realizaci preventivně výchovné činnosti představuje souhrn materiálů, vydávaných HZS ČR. Je koncipována tak, aby usnadnila práce všem, kteří vykonávají PVČ. Materiál je strukturován podle věkových skupin, aby poskytnuté informace byly jasně srozumitelné pro různé věkové kategorie. Zahrnují mateřské školy, první stupeň základního vzdělání, druhý stupeň základního vzdělání, střední vzdělávání, dospělou populaci a seniory. Materiály jsou volně ke stažení na stránkách HZS ČR. (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, ©2023)

Na základě **Usnesení vlády ze dne 5. října 2011 č. 734** bylo schváleno **začlenění tématik Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult**. MV – GŘ HZS ČR vytvořilo ve spolupráci s MŠMT, MZ a MD materiál, jehož cílem je vytvoření společného vědomostního základu (Studijní základ I) pro studenty pedagogických fakult, aby byli schopni adekvátně reagovat v případě mimořádných událostí a chránit tak sebe i své studenty. Materiál zahrnuje také vědomostní základy, které mají být součástí vzdělávání budoucích učitelů, kteří se budou věnovat této problematice ve své výuce (Studijní základ II, Studijní základ III). Na tvorbě se podílely pedagogické fakulty několika vysokých škol jako je například Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Materiál byl zpracován s dostatečnou mírou obecnosti, aby zohlednil různé názory a potřeby uživatelů, což umožňuje jeho široké využití v rámci akademického prostředí. (Materiál Začlenění tématik „Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova“ do studijních programů pedagogických fakult, ©2024)

2.3 Instituce a programy zaměřené na PVČ

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR realizuje mnoho aktivit v oblasti PVČ pro všechny skupiny obyvatelstva. Na školách napomáhají při přípravě praktických cvičení, organizují besedy, poskytují exkurze na stanicích HZS krajů, a také se angažuje při tvorbě učebnic a příruček pro výuku. MV-GŘ HZS ČR publikovalo již několik knih a příruček, včetně série učebnic „Ochrana člověka za mimořádných událostí“, strukturované podle jednotlivých ročníků, a další sérii, zaměřenou dle konkrétních událostí. Dále vydalo sérii DVD s názvem „Štěstí přeje připraveným“. (Hasičský záchranný sbor ČR, 2013)

Mezi podporované projekty PVČ u HZS ČR patří **Hasík CZ**, který se věnuje oblasti ochrany obyvatelstva a požární ochrany a zaměřuje se na základní a střední školy. Tento program vznikl na stanici HZS Bruntál v roce 1996. V současné době je do projektu zapojeno 10 HZS krajů. (Hasík CZ, ©2024)

Obrázek 2 Realizace programu Hasík CZ (Hasík CZ, ©2024)

Preventivní program na školách se skládá ze dvou hlavních částí, přičemž první je zaměřena na základní informace pro děti ve věku 7–10 let, tedy žáky prvního stupně základních škol. Pro žáky druhého stupně základních škol je výuka rozšířena o tematiku náročnější a je založena na dialogu. Od roku 2014 se výuka rozšířila na střední školy, kde jde o rozšíření již získaných znalostí. (Hasík CZ, ©2024)

Ve spolupráci HZS ČR a nestátní neziskové organizace Centrum pro bezpečný stát vznikl portál **Ochrana člověka za mimořádných událostí (OČMU)**, jehož cílem je poskytnutí

materiálů a pomůcek pro učitele a žáky na základních a středních školách a k začlenění této oblasti do výuky. (Ochrana člověka za mimořádných událostí, ©2024)

K výuce OČMU byla vydána učebnice a pracovní sešit s názvem „Jak se zachovat, když...“, která byla schválena jako výukový materiál MŠMT. Učebnice představuje různá témata, která se týkají ochrany obyvatelstva za MU a je navržena tak, aby odpovídala RVP pro základní vzdělávání. Je určena pro žáky 6. – 9. ročníků ZŠ a lze s ní pracovat s jednotlivými kapitolami podle vlastních Školních vzdělávacích programů.

Záchranný kruh je nezisková organizace, která spojuje záchranné subjekty a další instituce. Slouží jako systém informování a také ke komunikaci a přípravě na nebezpečí, ke vzdělávání a prevenci v oblastech běžných rizik a MU na školách. (O nás, ©2024)

Hasiči pro školy je program na podporu vzdělávání v oblasti Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, jehož cílovou skupinou jsou žáci 2. stupně základních škol a pedagogové. Materiály jsou voleny podle cílových skupin. Pro žáky je materiál ilustrovaný a doplněný fotografiemi, což má za cíl zaujmout jejich pozornost. Výstupem projektu je:

- Prezentace – interaktivní digitální materiál, který zaujme žáky a přitom však udrží potřebnou odbornou úroveň.
- Pracovní list – je zpracován na základě prezentace. List, který obsahuje základní informace následně žákům zůstane a mohou si z něj vytvořit pracovní sešit, kam budou postupně přidávat další listy.
- Teoretická příručka pro učitele – poskytuje teoretický základ pro učitele a je rozdělena do kapitol podle jednotlivých hodin.
- Kazuistika, příklady, přílohy – slouží pro rozšíření nebo upřesnění obsahu výuky, např. případové studie pro základní druhy mimořádných událostí.

Rozdělení učiva do jednotlivých ročníků je následující:

- 6. ročník – mimořádné události, IZS.
- 7. ročník – chování při MU (opatření ochrany obyvatelstva).
- 8. ročník – požár.
- 9. ročník – živelní pohromy a havárie. (Vzdělávací projekt "Hasiči pro školy", ©2024)

PVČ u Policie České republiky je koordinována Policejním prezídiem, které vymýšlí a provádí projekty s celorepublikovou působností. Nejčastěji provádějí PVČ prostřednictvím informování, pořádání workshopů, veřejných akcí, návštěv škol a dalších aktivit. (Strouhalová, 2017)

Jedním z preventivních projektů je **Ajaxův zápisník**, který je určen pro žáky 2. tříd základních škol. Žáci se učí předcházet např. šikaně, alkoholu, nealkoholovým drogám, hazardním hrám apod. a také se seznamují s každodenními záležitostmi, jako je pohyb v silničním provozu nebo vlastní bezpečnost. Zápisník obsahuje 10 témat, na každý měsíc jedno:

- Září – seznámení s Policií ČR, důležitými telefonními čísly a IZS.
- Říjen – dopravní tematiky – chodec.
- Listopad – vlastní bezpečnost.
- Prosinec – pravidla chování dětí, co se smí a nesmí.
- Leden – děti a trestné činy.
- Únor – šikana.
- Březen – dopravní tematika – cyklista.
- Duben a květen – závislosti na alkoholu, kouření, hazardních hrách a drogách.
- Červen – bezpečné prázdniny. (Ajaxův zápisník, ©2024)

BESIP je hlavní koordinační subjekt bezpečnosti silničního provozu v ČR a je samostatným oddělením Ministerstva dopravy ČR. Zaměřuje se na osvětu a vzdělávání veřejnosti, zejména mladých lidí, ohledně bezpečného chování v dopravě. Pořádá různé projekty, workshopy a informační kampaně, kterými podporuje vývoj dovedností, aby snížil rizika dopravních nehod a přispěl k vytváření bezpečného prostředí na silnicích. (Kdo jsme, ©2023)

Zdravotnická záchranná služba (ZZS) nemá žádného koordinátora PVČ. Tudíž si každá krajská ZZS stará o prevenci vlastního kraje nezávisle a nejčastěji zajišťuje informační kampaně, školení a workshopy. Cílem těchto aktivit je zejména poskytnutí informací o základech první pomoci, prevence úrazů a nemocí. (Strouhalová, 2017)

3 PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST V ZAHRANIČÍ

Následující kapitola je věnována preventivně výchovné činnosti v zahraničí a konkrétně byly vybrány tři sousední země České republiky, a to Slovensko, Německo a Polsko. Každá z těchto zemí uplatňuje jiný přístup na oblast preventivní výchovy a nabízí cenné poznatky o praktikách, strategických a vzdělávacích programech zaměřených na posílení bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. Následující podkapitoly se detailněji zabývají jednotlivými státy a mapují klíčové prvky preventivně výchovné činnosti

3.1 Slovensko

Vzdělávání žáků na základních školách na Slovensku zahrnuje několik předmětů, které se věnují ochraně života, přírody a společnosti. Je nezbytné pečlivě připravit žáky na řešení potenciálně nežádoucích situací, aby dokázali rychle a efektivně reagovat. Tato příprava se skládá z teoretické části a následné praktické aplikace získaných znalostí. Teoretická i praktická příprava žáků je začleněna do standardního povinného vyučování a je doplněna projekty některých vybraných organizací, které se aktivně podílejí na spolupráci se školami. Mezi tyto organizace patří především základní složky integrovaného záchranného systému nebo neziskové organizace. (Václavíková, 2021)

Vzdělávání žáků a studentů v oblasti ochrany obyvatelstva je obsahově rozdělené na:

- Ochrana života a zdraví ISCED 1 – pro 1. – 4. ročníky ZŠ.
- Ochrana života a zdraví ISCED 2 – pro 5. – 9. ročníky ZŠ.
- Ochrana života a zdraví ISCED 3 – pro střední školy.

V rámci **ISCED 1** je uskutečňováno pomocí didaktických her, které probíhají v přírodě jednou ročně po dobu 4 hodin, přičemž jim předchází teoretická část trvající 2 až 4 hodiny. Obsah učiva zahrnuje tři oblasti:

- Řešení mimořádných událostí – civilní ochrana.
- Zdravotnická příprava.
- Pohyb a pobyt v přírodě. (Štátný pedagogický ústav, 2009a)

V rámci **ISCED 2** je realizováno prostřednictvím účelových cvičení, která se konají 2krát do roka v trvání 5 hodin, zpravidla na podzim a na jaře. Obsah učiva zahrnuje stejné oblasti jako pro první stupeň ZŠ. (Štátný pedagogický ústav, 2009b)

V rámci **ISCED 3** je prováděno prostřednictvím účelových cvičení a kurzu. Výuka navazuje na výchovu a vzdělávání žáků v této oblasti na základních školách. Samostatnou povinnou organizační formou výuky je kurz ochrany života a zdraví. Tento kurz představuje vrcholný bod procesu výchovy studentů v této oblasti, formuje jejich vlastenecké povědomí, rozvíjí systém jejich dovedností a návyků ohledně ochrany člověka a jeho zdraví. Taktéž přispívá k posílení tělesné zdatnosti a psychické odolnosti studentů. (Štátný pedagogický ústav, 2009c)

Školy mohou pořádat branné dny, které jsou organizovány různými institucemi v oblasti ochrany obyvatelstva. Cvičení probíhá formou různých soutěží, které žáky hravou formou učí, jak správně postupovat při mimořádné události. Žáci se například procvičují evakuaci, seznamují se se základními pojmy, učí se, jak obvázat zranění, a získávají dovednosti pro případ chemického útoku – kam a jak se ukrýt a varovat ostatní. Dále mají možnost vyzkoušet si hod granátem, nasadit si plynovou masku, sbalit evakuační zavazadlo a podobně. (Václavíková, 2021)

3.2 Německo

V Německu mají spolkové země svou úroveň autonomie, což zahrnuje i pravomoci v oblasti vzdělávání a ochrany obyvatelstva. Každá spolková země tedy může mít své vlastní právní předpisy, programy a postupy včetně výuky a cvičení, které mohou být specifické pro danou spolkovou zemi.

Ve spolkové zemi Bádensko-Württembersko je oblast Ochrany před katastrofami ukotvena ve školním vzdělávacím programu. Výuka může pomoci studentům se cítit bezpečněji a připraveni na řešení MU. Lze ji provádět pomocí podpůrných materiálů, které jsou umístěné na webových stránkách Centra pro kvalitu škol a vzdělávání učitelů Baden-Württemberg. Je zde uveden i návrh rozložení výuky podle témat následovně:

- 1. – 4. třídy ZŠ – Teoretické lekce zaměřené na nebezpečí, katastrofy a ochranu před katastrofami.
- 5. – 6. třídy ZŠ – Akční den na téma ochrany před katastrofami, úvod do problematiky ochrany před katastrofami.
- 7. – 10. třídy ZŠ – Zeměpis (výukový materiál o katastrofách a ochraně před katastrofami, dopady změny klimatu).

- 11. – 13. třídy (gymnázia) – Geografie, povodně. (Katastrophenschutz an Schulen, b.r. a)

Každoročně se pro žáky 6. ročníků v této spolkové zemi pořádá Akční den, kde se žáci setkají s ochranou před katastrofami. Je realizován individuálně ve spolupráci se záchranáři, humanitárními organizacemi a jinými institucemi. (Katastrophenschutz an Schulen, b.r. b)

Od školního roku 2023/2023 je v Bádensku-Württembersku tento Akční den zaměřený na prevenci katastrof pořádán povinně. Cílem této akce je zvýšit povědomí žáků o otázkách prevence katastrof a dlouhodobě posilovat jejich odolnost a svépomocné dovednosti. Obsahem jsou obecné informace o civilní ochraně, povědomí o rizicích, aktivace sebeochranných a svépomocných dovedností a jsou představeny nabídky pro dobrovolnickou práci v oblasti civilní ochrany. (Aktionstag zum Katastrophenschutz, b.r.)

3.3 Polsko

V Polsku je povinná výuka v oblasti ochrany obyvatelstva stanovena vyhláškou po projednání ministra národního školství a ministra vnitra, v souladu se zákonem o civilní ochraně. Předmět, který se jmenuje „Výchova k bezpečnosti“ je povinně vyučován v 8. ročnících základních škol a v 1. ročnících středních škol od roku 2018. Nahradil předmět „Výcvik obrany“, který se na střední škole vyučoval dvě hodiny týdně. Výuka může být doplněna návštěvami záchranných institucí, setkáními, přednáškami s policisty, zdravotníky, psychology atd., a účastí na soutěžích, které odpovídají obsahu předmětu „Výchova k bezpečnosti“. (Polská republika, 2017)

Vzhledem k rostoucímu ohrožení bezpečnosti státu bylo nezbytné rozšířit vzdělávací cíle a obsah výuky bezpečnostního předmětu o problematiku obrany státu, osvojení střeleckých dovedností a přípravu žáků na možné ohrožení válečnými konflikty a základy taktické záchrany. (Starzyńska-Rosiecka, 2022)

Změny vešly v platnost od školního roku 2022/2023 a nyní jsou obsahem čtyři oblasti:

- Státní bezpečnost.
- Příprava na záchranné akce v mimořádných situacích (hromadné havárie a katastrofy).
- Základy první pomoci.

- Branná výchova.

Do oblasti základů první pomoci bylo přidáno ustanovení o znalostech zásad první pomoci při ohrožení s použitím konvenčních zbraní. Největší změny byly zavedeny v poslední zmíněné oblasti, a to v rámci branné výchovy. Co se týče obranného vzdělávání, budou zahrnuty reakce na hrozby nepřátelství, kybernetická bezpečnost ve vojenské dimenzi a střelecký výcvik, který bude zaveden od školního roku 2024/2025. V rámci střeleckého výcviku se studenti naučí složit a rozložit zbraně, a také střílet z kulových a vzduchových zbraní, replik ručních palných zbraní (ASG) a využívat virtuální nebo laserové střelnice. (Edukacja dla bezpieczeństwa – podpisano rozporządzenie, 2022), (Starzyńska-Rosiecka, 2022)

DÍLČÍ ZÁVĚR

Teoretická část je zaměřena na klíčová teoretická východiska, která pomohla porozumět problematice. První kapitola se podrobněji zabývá ochranou obyvatelstva, která zajišťuje připravenost na MU, jako jsou přírodní katastrofy, havárie či jiné KS a poskytuje občanům potřebné dovednosti a znalosti k ochraně vlastního života a majetku. Dále se věnuje historickému vývoji OO od první světové války po současnost, základním opatřením OO a také předpisům a dokumentům, které formují současný koncept bezpečnosti.

Následující kapitola je věnována preventivně výchovné činnosti, která je nedílnou součástí našich životů, zejména v případě vzniku MU. V práci je popsána historie vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva od 19. století, což svědčí o její dlouhé historii. Následně je zmíněn právní rámec a další dokumenty, které se týkají této problematiky. V současné době existuje několik organizací a programů, které se PVČ věnují. Tyto subjekty spravují vzdělávací internetové portály, pořádají různé akce, besedy nebo exkurze. Dále vydávají studijní pomůcky a materiály, které umožňují rozvoj znalostí v této oblasti.

Práce se dále věnuje i PVČ v zahraničí, přičemž byly vybrány sousední státy ČR – Slovensko, Německo a Polsko. Tato část přinesla poznatky o specifikách přístupů těchto zemí k přípravě žáků a studentů na MU. Dle provedeného průzkumu Polsko nejvíce připravuje studenty na ozbrojený konflikt, ve srovnání s ostatními vybranými zeměmi.

Teoretická část identifikovala klíčová teoretická východiska, která poskytnou pevný základ pro empirickou část práce, která se bude zaměřovat na konkrétní posouzení připravenosti studentů na mimořádné události na vybrané střední škole.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PREVENTIVNĚ VÝCHOVNÁ ČINNOST NA GYMNÁZIUM A STŘEDNÍ ODBORNÉ ŠKOLE V MORAVSKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Analyticko-empirická část práce je zaměřena na preventivně výchovnou činnost na Gymnáziu a Střední odborné škole v Moravských Budějovicích, která aktivně přispívá k přípravě svých studentů, pedagogů a zaměstnanců na potenciální krizové situace a ohrožení. Škola se nachází v Moravských Budějovicích v kraji Vysočina, v okrese Třebíč. Gymnázium má více než stoletou tradici a v roce 2004 bylo sloučeno se Střední odbornou školou. V současné době je to tedy Gymnázium a Střední odborná škola Moravské Budějovice a nabízí vzdělání na čtyřletém nebo šestiletém gymnáziu a dva odborné obory – Veřejnosprávní činnost a Sociální činnost.

V rámci výzkumu byl osloven ředitel školy pan Mgr. František Dubský, který zodpověděl několik dotazů týkajících se výuky oblasti ochrany obyvatelstva na zvolené škole (viz Příloha I). Bylo zjištěno, že pro výuku ochrany obyvatelstva není zřízen samostatný předmět, ale je realizována v rámci předmětů občanská nauka a základy společenských věd. Podle školních vzdělávacích programů uvedených na webových stránkách školy je v odborných vzdělávacích programech vyučována oblast Ochrana člověka za mimořádných událostí ve 3. ročníku studia v předmětu Občanská nauka. Obsahem učiva je:

- Povodně a ochrana člověka.
- Havárie s únikem nebezpečných látek.
- Než přijede záchranka.
- Ochrana obyvatelstva za mimořádných událostí.

Průřezovými tématy jsou např.: nebezpečí záplav, požárů, chemických látek a jedů, složky IZS a čísla tísňového volání. (Gymnázium a Střední odborná škola Moravské Budějovice, 2022)

Studenti jsou pravidelně na začátku školního roku proškoleni z bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence. Mimo jiné jsou seznámeni s požárním řádem, poplachovými směrnicemi, evakuačním plánem, o rozmístění hasicích přístrojů v budově a o způsobu jejich použití, a také o umístění únikových východů. Prakticky je toto ověřeno při cvičné evakuaci školy, která se uskutečňuje pravidelně jednou ročně. Pedagogové a další zaměstnanci školy

jsou také pravidelně školeni o postupech a plánech pro případ nebezpečí jednou ročně na úvodní provozní poradě, kde probíhá školení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a pracovní ochrany. Škola organizuje jednou za 5 let projektový den, ve spolupráci se složkami IZS. Dále pořádá pro studenty prvních ročníků adaptační kurz a také jednou ročně kurz první pomoci, který vede ke zopakování a prohloubení zásad poskytování první pomoci. Je využíváno grantové nabídky kraje Vysočina, případně je realizován z vlastních zdrojů a projekt je realizován v součinnosti poskytovatele rychlé zdravotní pomoci. Kurz probíhá v rozsahu 3 hodin a jeho obsah je uveden v tabulce 1. Kurz je určen pro studenty 2. ročníků a je dostupný pro všechny obory.

Tabulka 1 Obsah kurzu první pomoci (zdroj: Gymnázium a Střední odborná škola Moravské Budějovice, 2022, zpracování: vlastní)

KURZ PRVNÍ POMOCI	
Hodina	Obsah
1. hodina	<ul style="list-style-type: none"> • Informace o ZZS kraje Vysočina (organizační struktura, sídlo, tísňové linky, zdravotnické operační středisko, posádky letecké záchranné služby, rychlá zdravotnická pomoc apod.). • Tísňová výzva a komunikace se zdravotnickým operačním střediskem.
2. hodina	<ul style="list-style-type: none"> • Laická první pomoc • První pomoc u akutních stavů (např. zástava dechu a oběhu, bezvědomí, dušnost, alergické reakce).
3. hodina	<ul style="list-style-type: none"> • Praktické ukázky a nácvik na modelu (umělé dýchání, nepřímá masáž srdce, imobilizace, obvazové techniky, polohy).

Pedagogové absolvují školení z oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení v rámci projektů (IDZ, I-KAP, šablony).

Panu Mgr. Dubskému byly dále položeny dotazy na jeho osobní názor, jestli si myslí, že je dostatečný prostor ve výuce na oblast ochrany obyvatelstva a dále jestli jsou studenti v této oblasti dostatečně vzdělávání. Oba dotazy zhodnotil kladně, to znamená, že dle jeho názoru je dostatečný prostor na výuku, a tudíž je vzdělávání dostatečné.

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

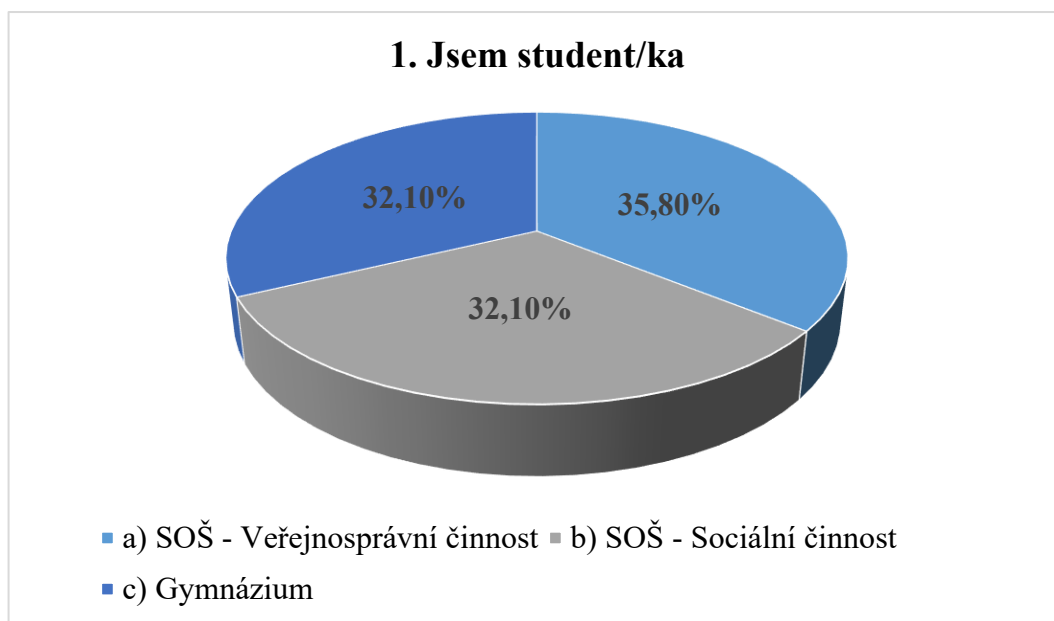
Pro studenty Gymnázia a Střední odborné školy v Moravských Budějovicích byl vytvořen dotazník s cílem ověřit jejich znalosti v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení a posoudit jejich připravenost na mimořádné události a krizové situace. Dotazník obsahoval otevřené i uzavřené otázky zaměřené na situace, se kterými by se studenti mohli setkat. Byl zohledněn fakt, že někteří studenti bydlí v zóně havarijního plánování JE Dukovany, a tudíž byly otázky zaměřené i na případ radiační havárie i přes to, že se Moravské Budějovice v zóně havarijního plánování nenachází.

Dotazník byl studentům dostupný online formou prostřednictvím odkazu poskytnutého školou a byl rovněž zveřejněn na Instagramu školy. Vyplňování dotazníku bylo anonymní a dobrovolné, což vedlo k účasti 106 ochotných respondentů.

Dotazník obsahuje 20 otázek, přičemž první dvě mají obecný charakter a slouží k identifikaci studijního oboru a ročníku. Následující otázky se zaměřují na vědomosti respondentů a jejich připravenost. Poslední otázka je věnována vlastnímu názoru studentů na dostatečnost výuky ochrany obyvatelstva.

5.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

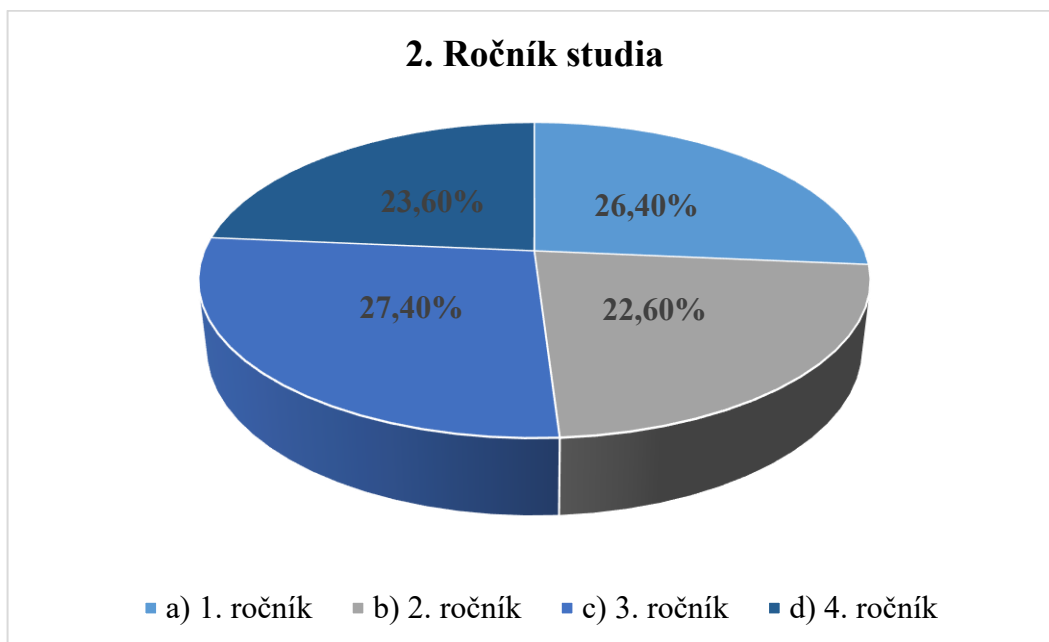
Otázka č. 1 – Jsem student/ka

Obrázek 3 Výsledky k otázce č. 1 (vlastní)

První otázka je zaměřena na rozlišení studijního oboru. Z celkového počtu 106 respondentů se průzkumu zúčastnilo 38 studentů z oboru Veřejnosprávní činnost (35,80 %), 34 studentů z oboru Sociální činnost (32,10 %) a 34 studentů z gymnázia (32,10 %).

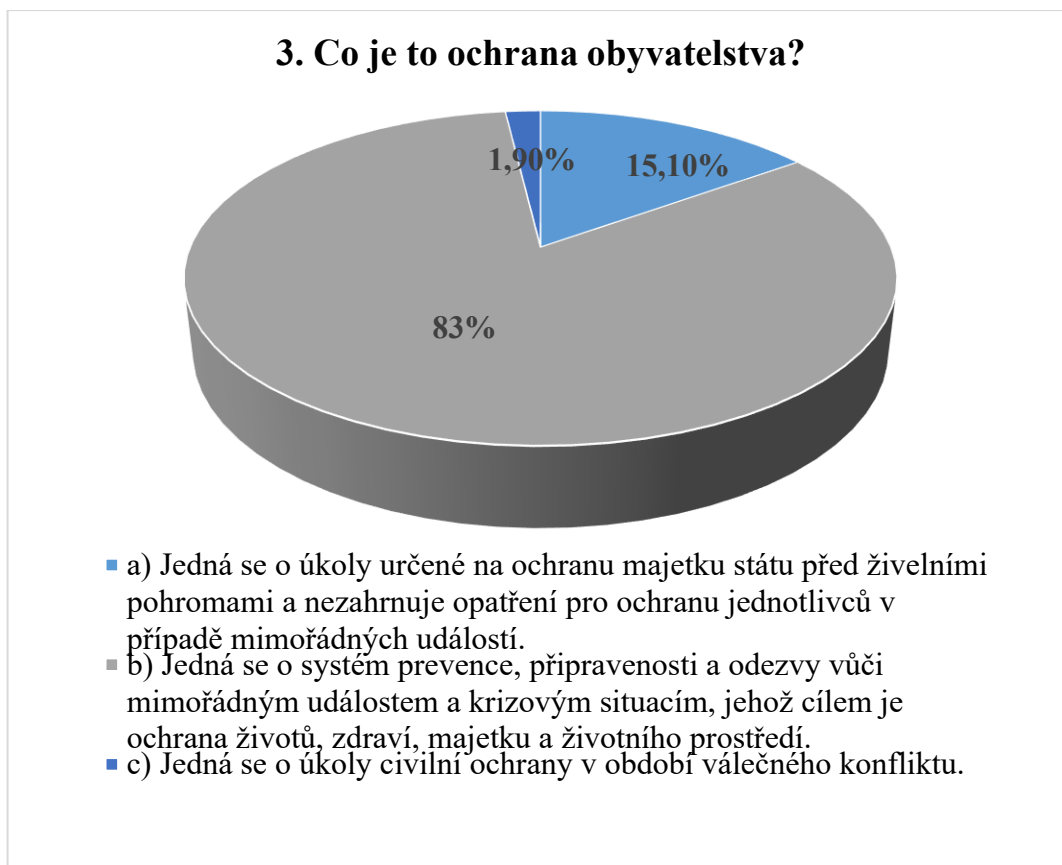
Otázka č. 2 – Ročník studia

Obrázek 4 Výsledky k otázce č. 2 (vlastní)

Tato otázka slouží k rozlišení ročníku studia. Z 1. ročníku se zúčastnilo 28 studentů (26,40 %), z 2. ročníku dotazník vyplnilo 24 studentů (22,60 %), ze 3. ročníku 29 studentů (27,40 %) a ze 4. ročníku se zúčastnilo 25 studentů (23,60 %).

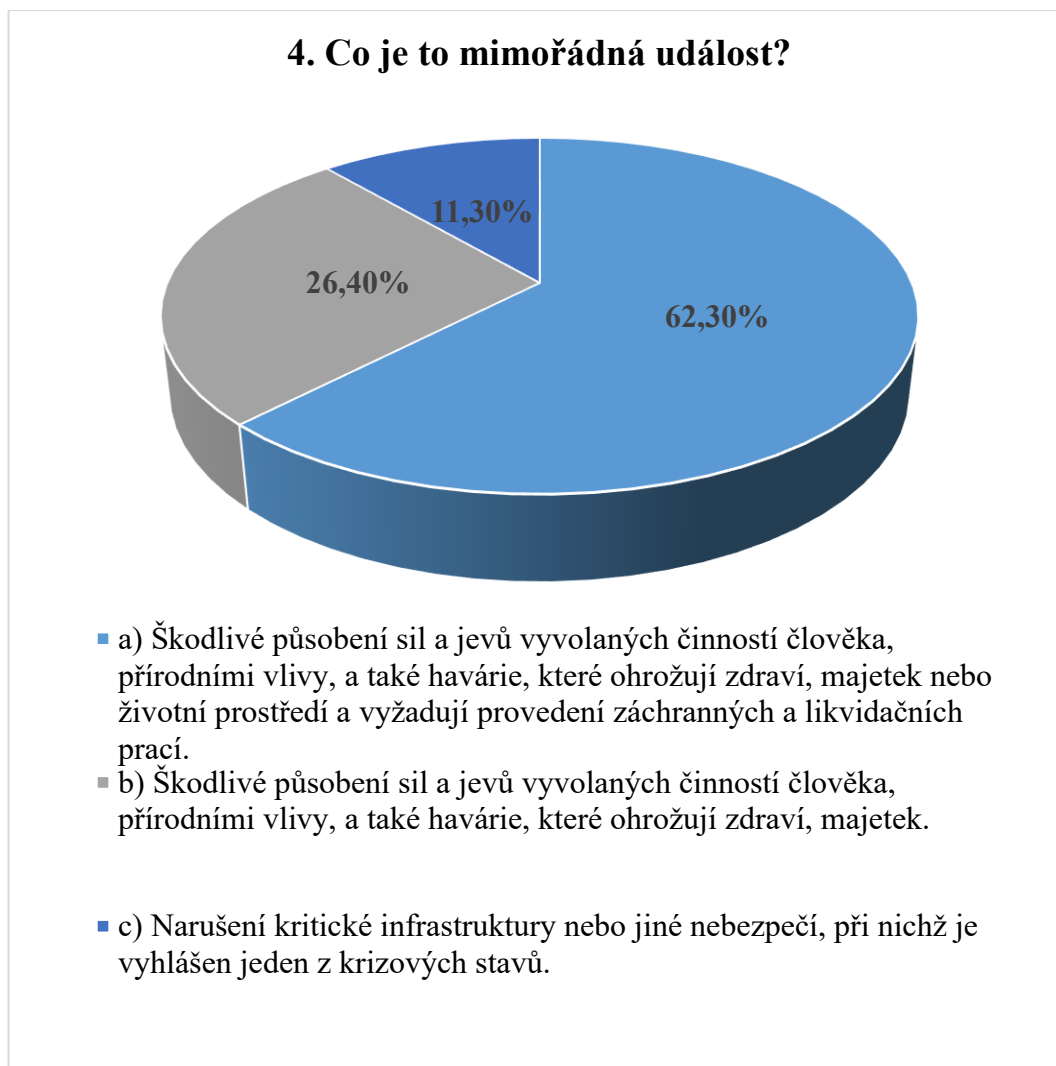
Otázka č. 3 – Co je to ochrana obyvatelstva?

Obrázek 5 Výsledky k otázce č. 3 (vlastní)

Následující otázka je již vědomostního charakteru a zaměřuje se na význam základního pojmu – ochrana obyvatelstva. Tuto otázku správně zodpovědělo 88 studentů (83 %), vybráním odpovědi b). Odpověď a) byla zvolena 16 respondenty (15,10 %), přestože obsahuje nesprávnou informaci o tom, že nezahrnuje opatření pro ochranu jednotlivců v případě MU. Nesprávnou odpověď c) zvolili pouze dva studenti (1,90 %).

Otázka č. 4 – Co je to mimořádná událost?

Obrázek 6 Výsledky k otázce č. 4 (vlastní)

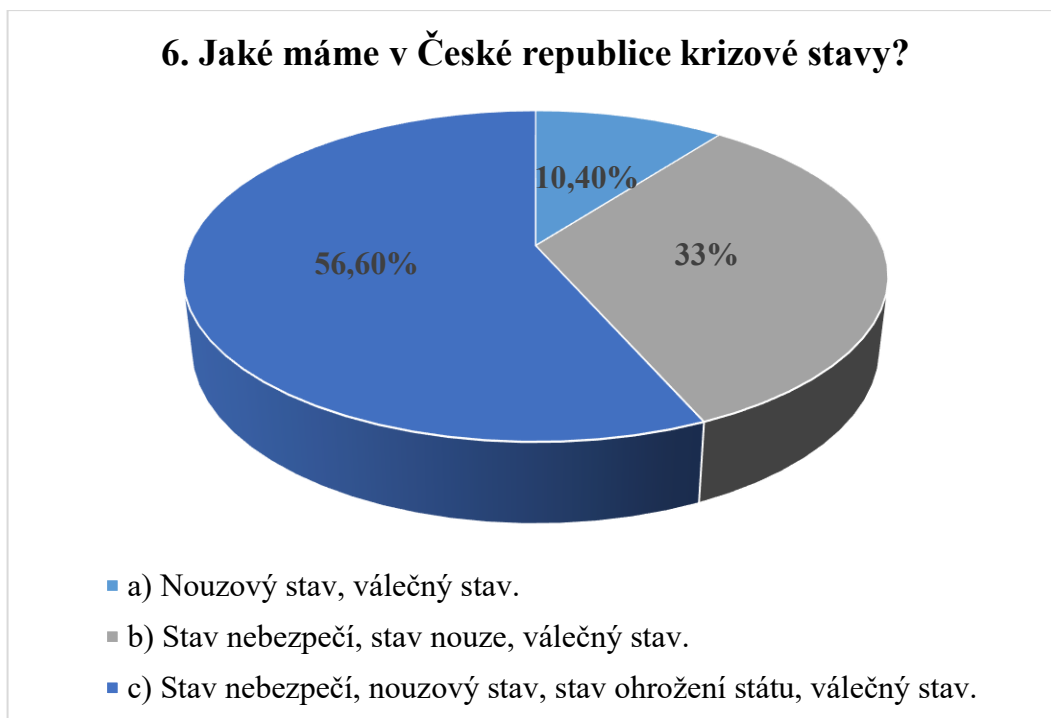
Tato otázka se věnuje dalšímu základnímu pojmu, a to definicí mimořádné události. Správnou odpověď, tj. odpověď a), zvolilo 66 respondentů (62,30 %). Odpověď b), která vynechává část týkající se životním prostředí a provedení záchranných a likvidačních prací, byla vybrána 28 respondentů (26,40 %). Pouze 12 studentů (11,30 %) zvolilo odpověď c), která má znění definice krizové situace.

Otázka č. 5 – Vnímáte rozdíl mezi mimořádnou událostí a krizovou situací?

Obrázek 7 Výsledky k otázce č. 5 (vlastní)

Následující otázka se zabývá tím, jak studenti vnímají rozdíl mezi mimořádnou událostí a krizovou situací. Správně rozdíl vnímá 66 studentů (62,30 %), kteří zvolili odpověď b), která upozorňuje na fakt, že při KS vyhlášen krizový stav. Odpověď a), která naznačuje, že studenti nevnímají žádný rozdíl mezi mimořádnou událostí a krizovou situací, zvolilo 9 studentů (8,50 %). Zbylých 31 studentů (29,20 %) vnímá rozdíl pouze v počtu zasahujících složek.

Otázka č. 6 – Jaké máme krizové stavy v České republice?

Obrázek 8 Výsledky k otázce č. 6 (vlastní)

Otázka č. 6 je opět znalostního charakteru a je zaměřena na krizové stavy v České republice. Správnou odpověď, tedy odpověď c), zvolilo 60 studentů (56,60 %). Odpověď b), která vynechává stav ohrožení státu a mění nouzový stav na stav nouze, zvolilo 35 studentů (33 %). Jen 11 studentů (10,40 %) se domnívá, že v České republice existují pouze dva krizové stavy a zvolili odpověď a).

Otázka č. 7 – Vyjmenujte některé mimořádné události

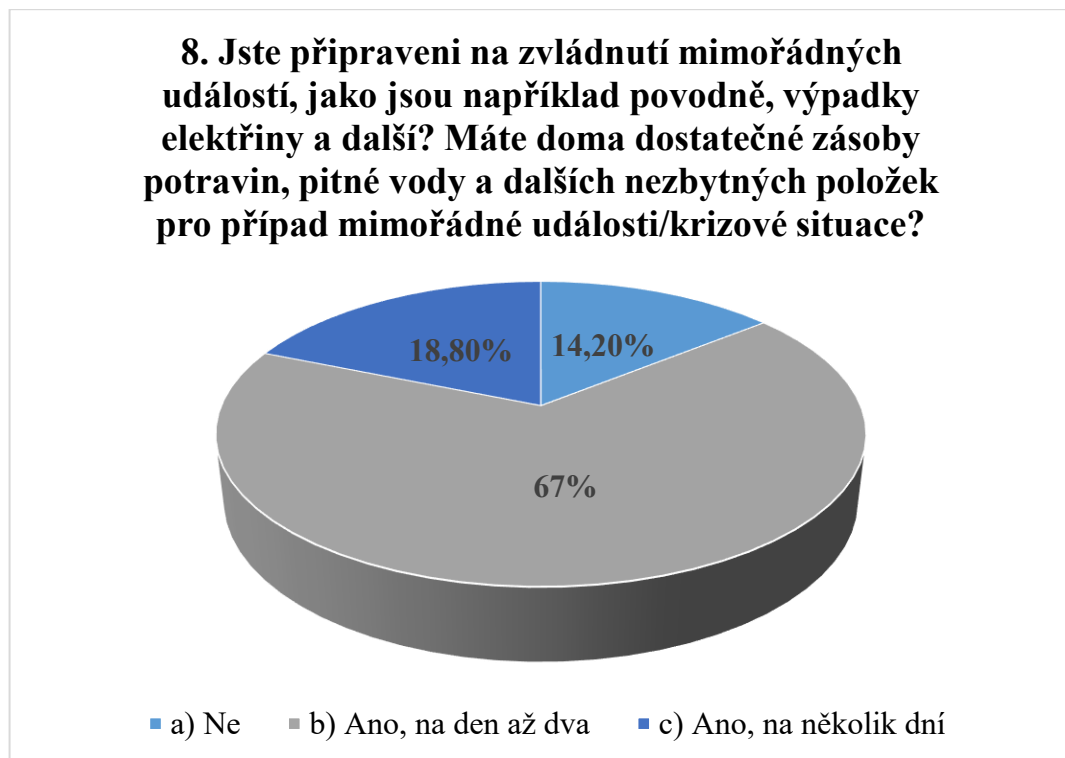
Následující otázka byla otevřená a studenti se měli pokusit uvést alespoň 3 MU. Někteří z nich byli schopni uvést více než 3 MU, zatímco jiní nedokázali vymyslet žádnou. Odpovědi jsou zaznamenány v tabulce č. 2.

Tabulka 2 Vyhodnocení otázky č. 7 (vlastní)

MIMORÁDNÁ UDÁLOST	POČET ODPOVĚDÍ
Válka	11
Aktivní střelec	6
Velká dopravní nehoda	5
Požár	46
Tornádo	19
Epidemie, pandemie	15
Extrémní sucho	16
Znečištění životního prostředí	4
Extrémní vítr	10
Přívalové deště	2
Průmyslová havárie	6
Ledovka	6
Sněhová kalamita	9
Lavina	5
Povodně	37
Přemnožení škůdců	2
Tsunami	2
Zemětřesení	23
Blackout	2
Sopečná erupce	1
Teroristické útoky	2

Z tabulky lze vyčíst, že nejčastěji si studenti vzpomněli na běžné MU, jako jsou požáry a povodně. Mezi další časté odpovědi patřily MU, které byly v posledních letech aktuální, jako jsou válka, tornáda, epidemie a pandemie, extrémní sucha nebo zemětřesení.

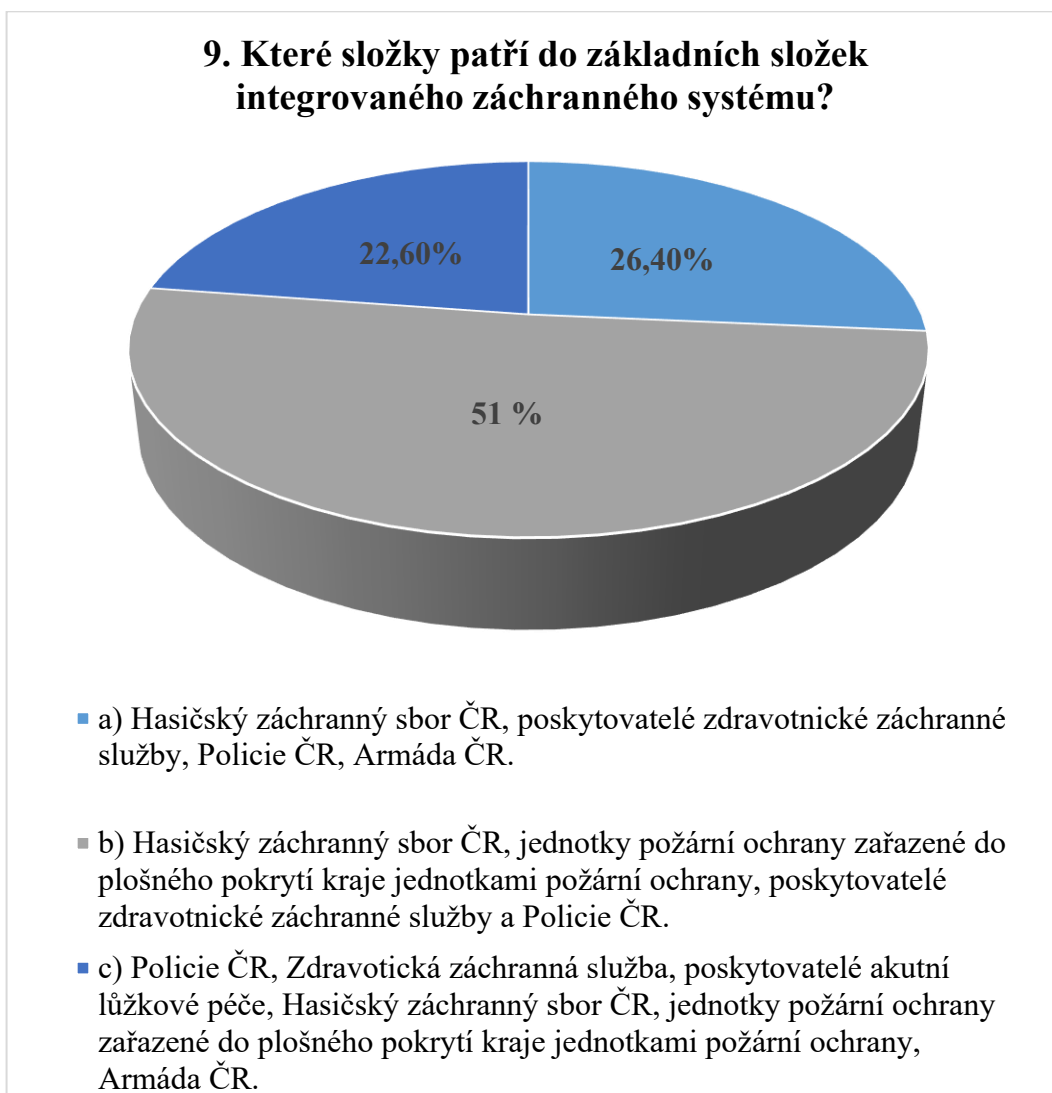
Otázka č. 8 – Jste připraveni na zvládnutí mimořádných událostí, jako jsou například povodně, výpadky elektřiny a další? Máte doma dostatečné zásoby potravin, pitné vody a dalších nezbytných položek pro případ mimořádné události/krizové situace?

Obrázek 9 Výsledky k otázce č. 8 (vlastní)

Otázka č. 8 směřuje k připravenosti domácností na MU. 71 studentů (67 %) uvádí, že by v případě vzniku MU v domácnosti měli dostatečné zásoby na zvládnutí MU/KS na den až dva. Dalších 20 studentů (18,80 %) uvedlo, že by měli dostatečné zásoby na několik dní. Nicméně 15 studentů (14,20 %) uvedlo, že v domácnosti nemají žádné zásoby pro zvládnutí MU/KS.

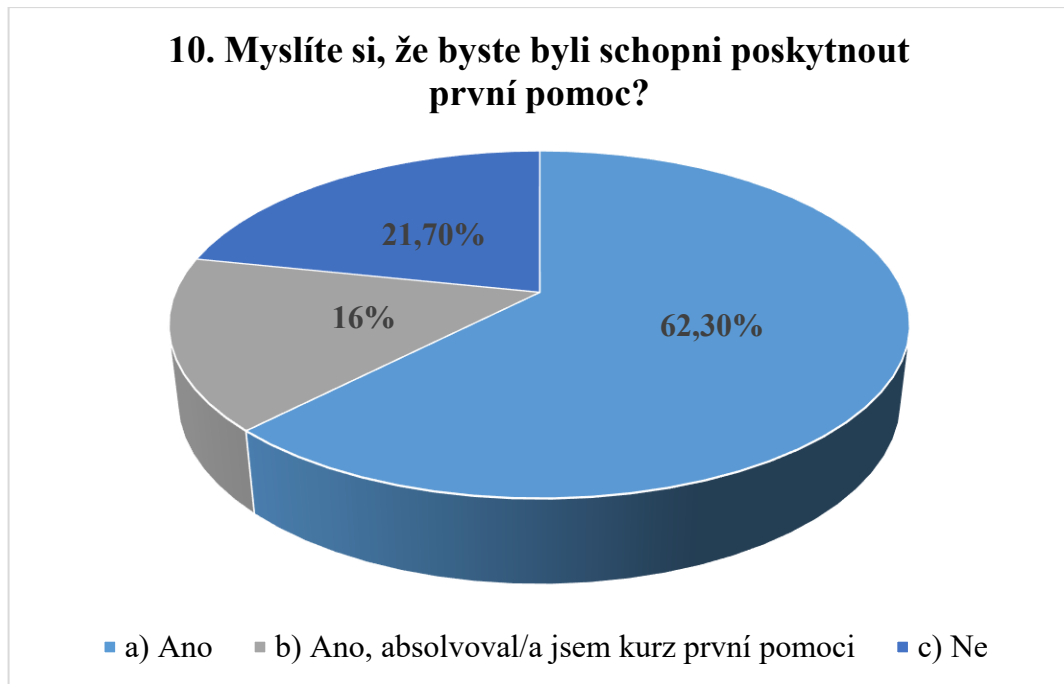
Otázka č. 9 – Které složky patří do základních složek integrovaného záchranného systému?

Obrázek 10 Výsledky k otázce č. 9 (vlastní)

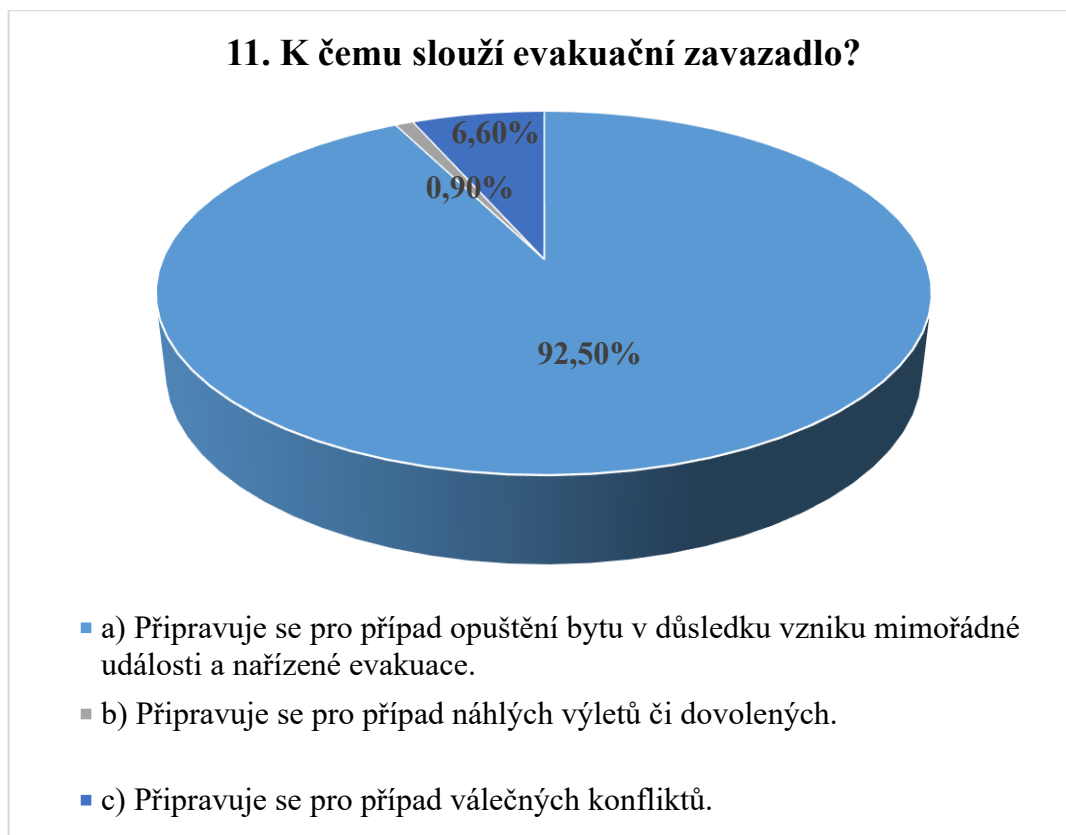
Otázka č. 9 se zaměřuje na základní složky IZS. Správnou odpověď b) vybralo 54 studentů (51 %). Naopak, 28 respondentů (26,40 %) zvolilo odpověď a), kde byla přidána Armáda ČR. Odpověď c) byla zvolena 24 studenty (22,60 %). Tyto výsledky naznačují, že někteří studenti mají nejasnosti ohledně toho, jaké složky skutečně patří do základních složek IZS. Což poukazuje na potřebu větší osvěty v této oblasti.

Otázka č. 10 – Myslíte si, že byste byli schopni poskytnout první pomoc?

Obrázek 11 Výsledky k otázce č. 10 (vlastní)

Další otázka č. 10 se zabývá poskytnutím první pomoci. Z výsledku vyplývá, že 66 studentů (62,30 %) si myslí, že by byli schopni poskytnout první pomoc, zatímco 17 studentů (16 %) dokonce absolvovalo kurz první pomoci. Na druhé straně 23 studentů (21,70 %) uvádí, že neovládají první pomoc a nejsou si jisti, zda by ji byli schopni poskytnout.

Otázka č. 11–K čemu slouží evakuační zavazadlo?

Obrázek 12 Výsledky k otázce č. 11(vlastní)

Následující otázka č. 11 se týká významu evakuačního zavazadla. Tuto otázku zodpovědělo správně 98 studentů (92,50 %), kteří vybrali možnost a). Nicméně, 7 respondentů (6,60 %) zvolilo možnost c), která uvádí, že se evakuační zavazadlo připravuje pro případ válečných konfliktů. Pouze jeden respondent (0,90 %) zvolil možnost b), tj. že se připravuje pro náhlé výlety či dovolené.

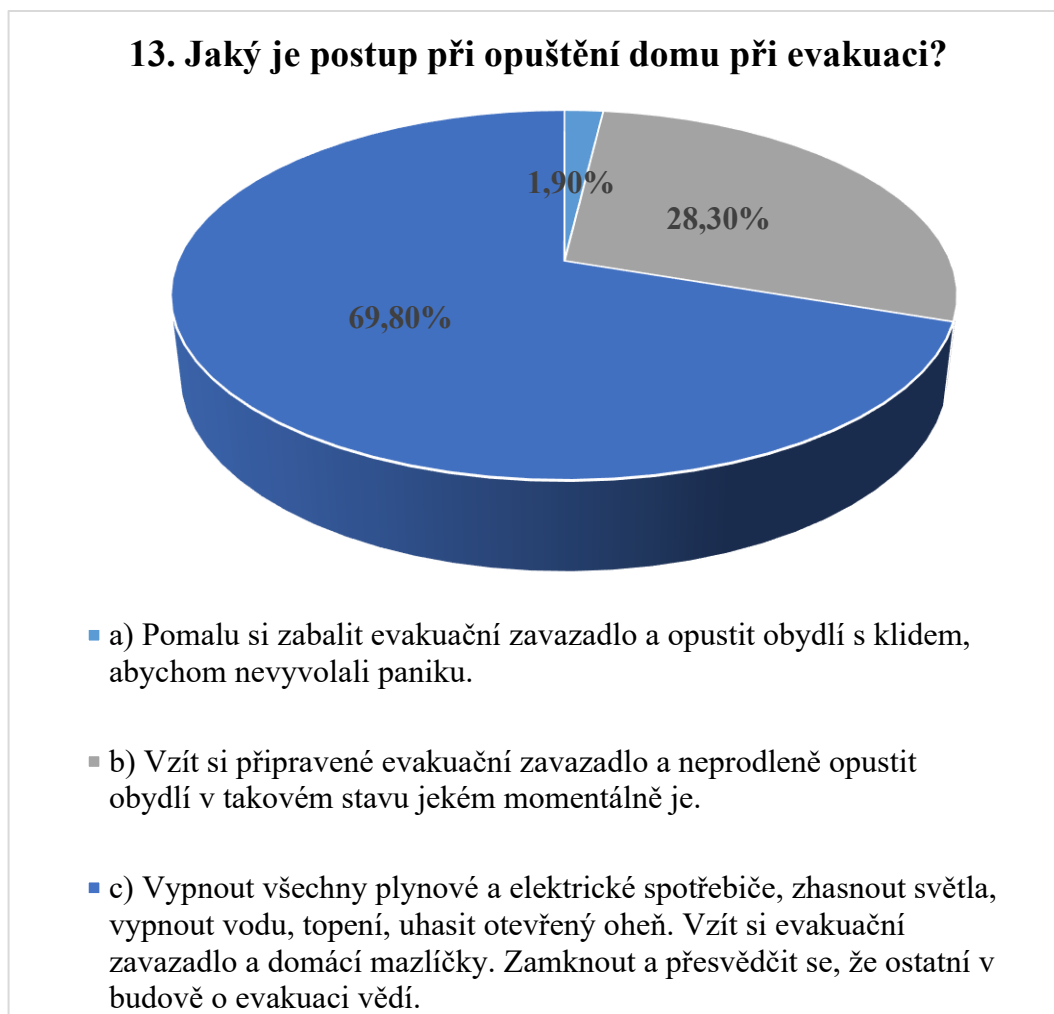
Otázka č. 12 – Co byste například do evakuačního zavazadla zabalili?

V této otevřené otázce měli studenti uvést některé základní věci, které by si do evakuačního zavazadla zabalili. Správně uvedli některé základní věci a nejčastěji uváděli:

- Základní oblečení.
- Základní potraviny a pitná voda.
- Lékárnička a užívané léky.

- Potřeby na spaní (spací pytel, karimatka).
- Hygienické potřeby.
- Baterka či jiná svítidla.
- Powerbanka.
- Přebor, nůž, vaříč.
- Zapalovač, sirky.
- Doklady a peníze.

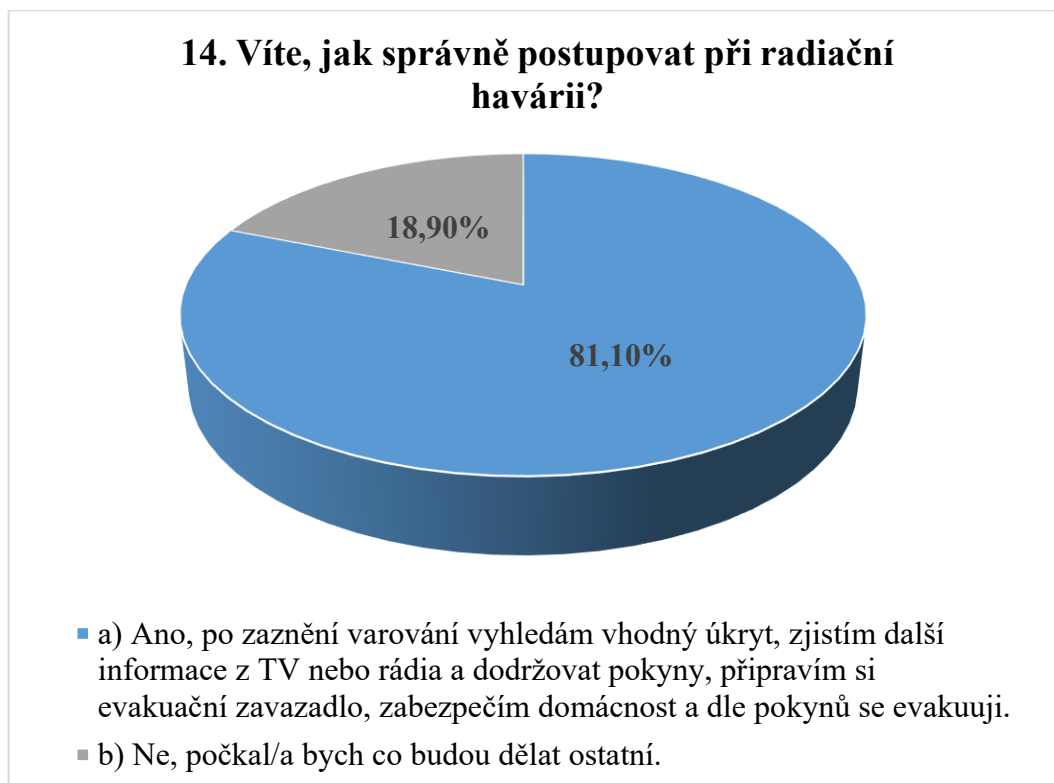
Otázka č. 13 – Jaký je postup při opuštění domu při evakuaci?

Obrázek 13 Výsledky k otázce č. 13 (vlastní)

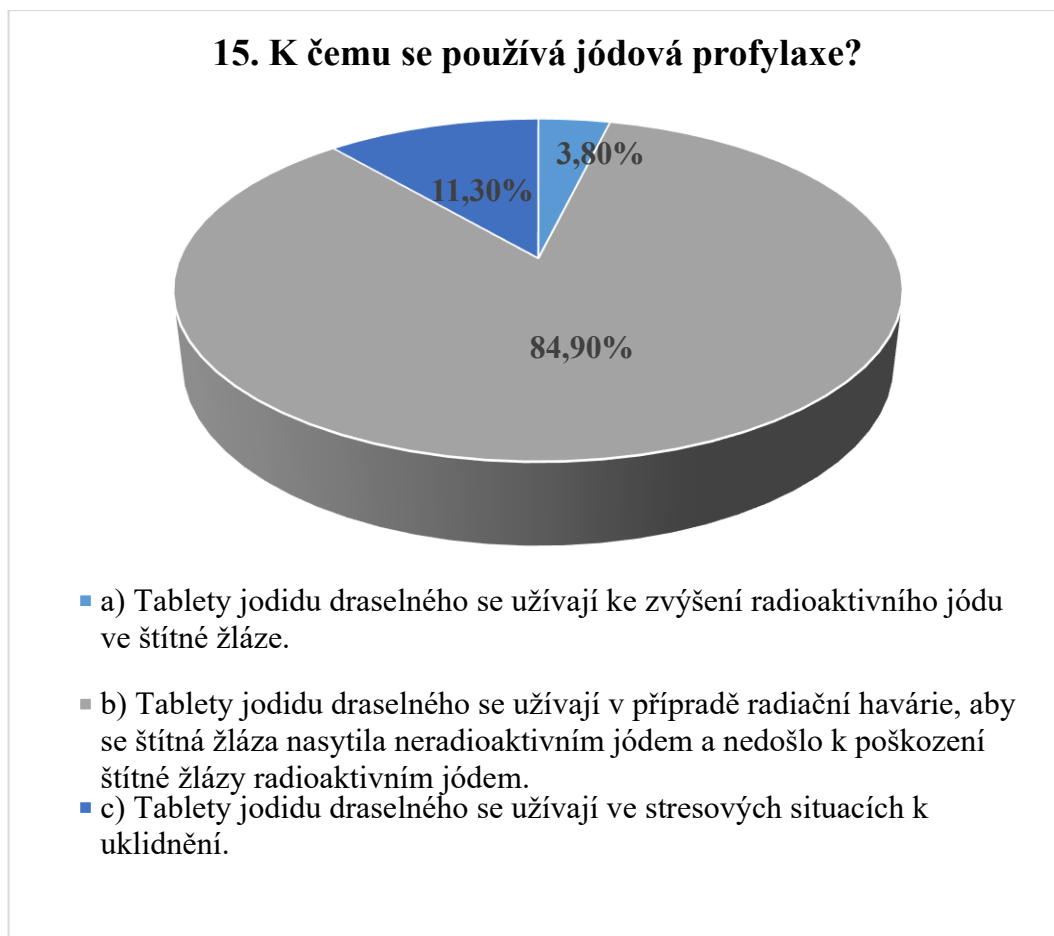
Otázka č. 13 se zabývá postupem při opuštění domu během evakuace. Celkem 74 studentů (69,80 %) by vědělo, jak správně postupovat v případě vyhlášení evakuace. Pouze dva studenti (1,90 %) zvolili možnost a) – opustit obydlí s klidem a nevyvolávat paniku. 30 studentů (28,30 %) by neprodleně opustilo obydlí ve stavu, v jakém momentálně je.

Otázka č. 14 – Víte, jak správně postupovat při radiální havárii?

Obrázek 14 Výsledky k otázce č. 14 (vlastní)

Čtrnáctá otázka je zaměřena na případ vzniku radiální havárie. Z celkového počtu 106 respondentů by většina, konkrétně 86 (81,10 %), věděla, jak se v takové situaci zachovat. Pouze 20 studentů (18,90 %) by nevědělo a počkalo by, jak se zachovají ostatní. Obyvatelé zóny havarijního plánování JE Dukovany, obdrželi od této jaderné elektrárny příručku pro ochranu obyvatel v případě radiální havárie. Tudíž studenti, kteří v této oblasti bydlí, by měli správný postup znát.

Otázka č. 15–K čemu se používá jódová profylaxe?

Obrázek 15 Výsledky k otázce č. 15 (vlastní)

Následující otázka č. 15 navazuje na téma radiační havárie a zkoumá znalost studentů významu jódové profylaxe. Tento léčebný postup je důležitý pro ochranu před účinky radioaktivního jódu na štítnou žlázu. Správně tuto otázku zodpovědělo 90 studentů (84,90 %) vybráním možnosti b), což svědčí o dobré informovanosti v této oblasti. Možnost c) zvolilo 12 studentů (11,30 %) a variantu a) zvolili pouze 4 studenti (3,80 %).

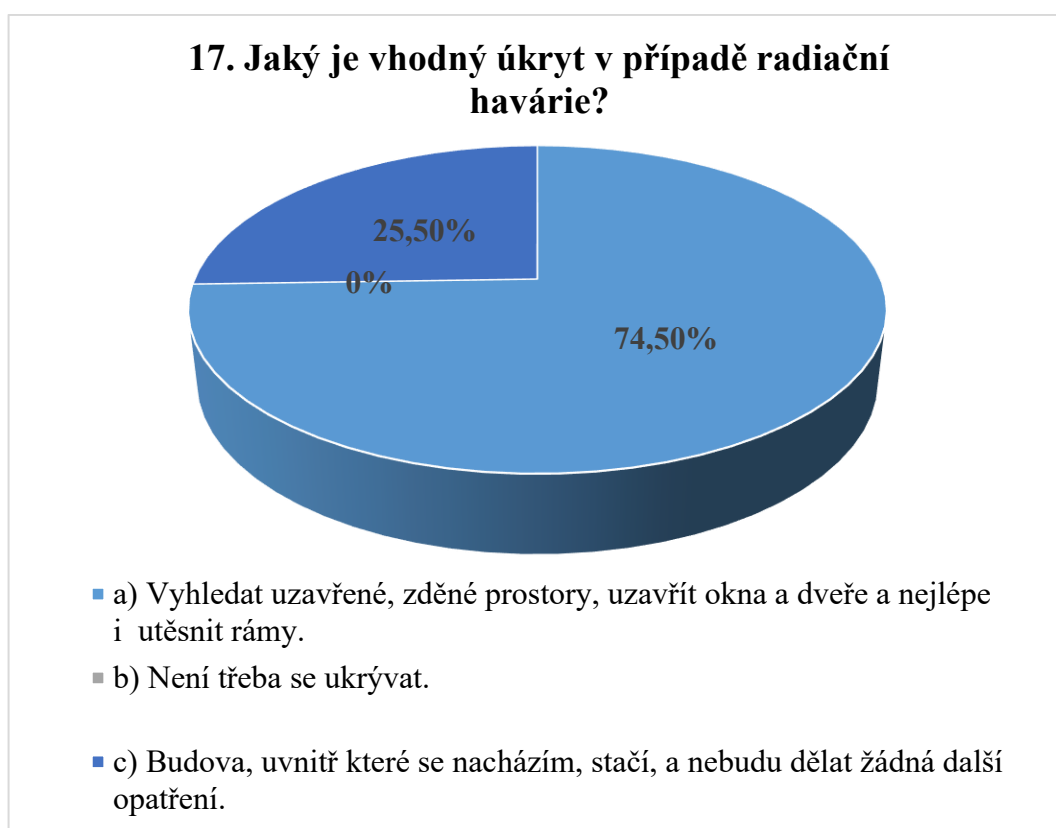
Otázka č. 16 – Co byste použili jako prostředky improvizované ochrany?

U této otevřené otázky si studenti nebyli jisti, co by mohli použít jako prostředky improvizované ochrany. Nicméně, mezi nejčastější odpovědi patří tyto prostředky:

- Rouška, respirátor.
- Šátek, kukla, čepice.

- Brýle.
- Rukavice.
- Holínky, kožené boty.
- Pláštěnka, kabát, bunda, ochranný oblek.
- Dlouhé rukávy a dlouhé kalhoty.

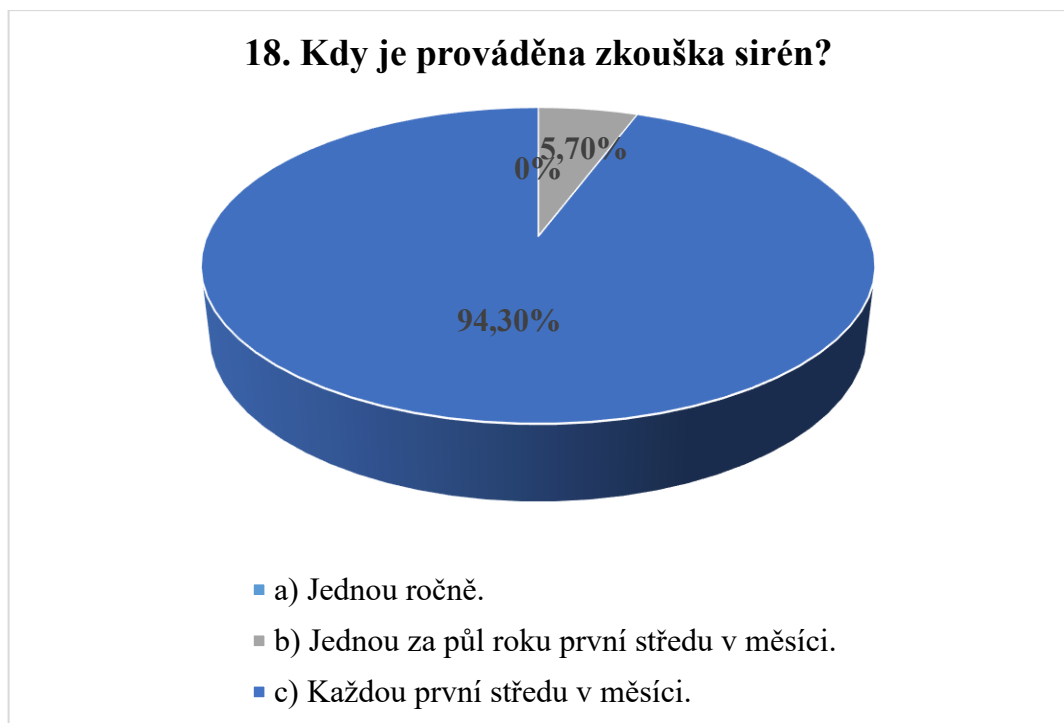
Otázka č. 17 – Jaký je vhodný úkryt v případě radiační havárie?

Obrázek 16 Výsledky k otázce č. 17 (vlastní)

Otázka č. 17 je zaměřena na úkryt v případě radiační havárie. Všichni dotazovaní si jsou vědomi potřeby se v případě radiační havárie ukrýt. Většina dotazovaných, konkrétně 79 studentů (74,50 %), zvolila správnou možnost a), což naznačuje, že si uvědomují důležitost vyhledání vhodného úkrytu. Pouze 27 studentů (25,50 %) se domnívá, že stačí zůstat v budově, uvnitř které se právě nacházejí, a není nutné dělat žádná další opatření.

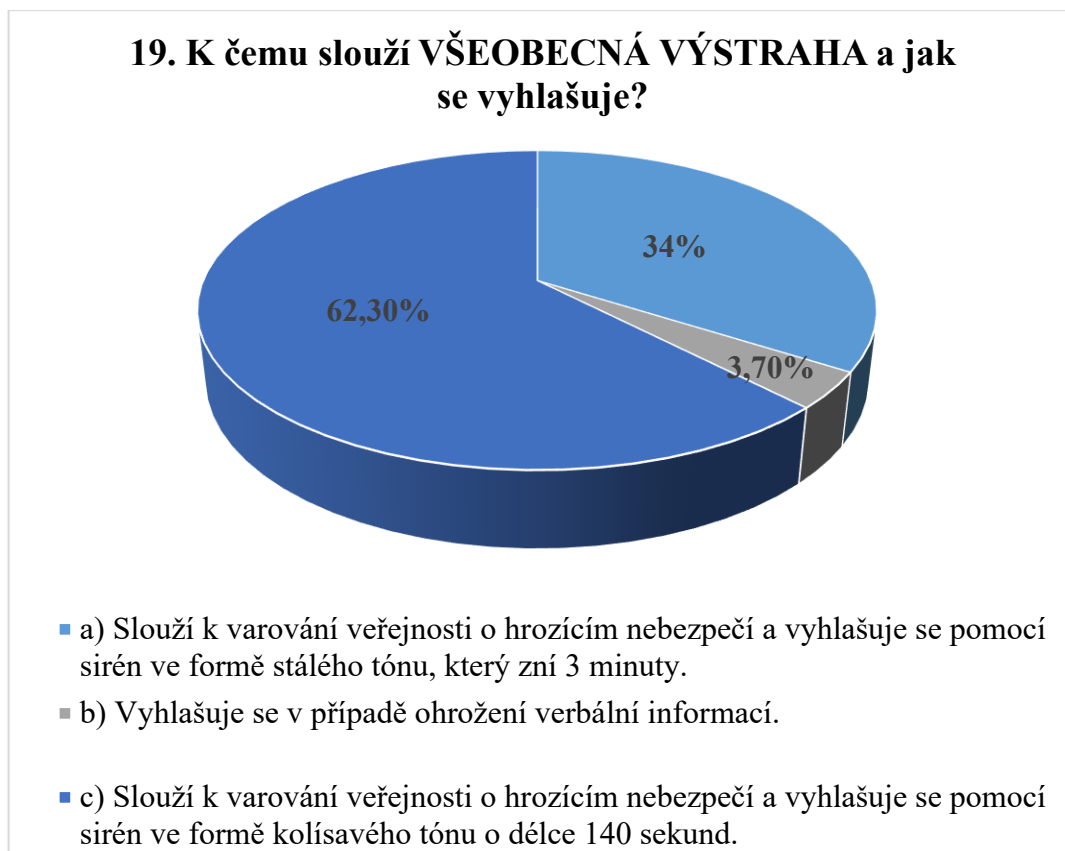
Otázka č. 18 – Kdy je prováděna zkouška sirén?

Obrázek 17 Výsledky k otázce č. 18 (vlastní)

U 18. otázky, která se týká zkoušky sirén, většina respondentů zvolila správnou odpověď, a to že se provádí každou první středu v měsíci. Tuto možnost zvolilo 100 respondentů (94,30 %). Pouze 6 studentů (5,70 %) zvolilo možnost b), která tvrdí, že zkouška sirén se provádí jednou za půl roku první středu v měsíci. Nesprávnou odpověď a) nezvolil žádný z respondentů.

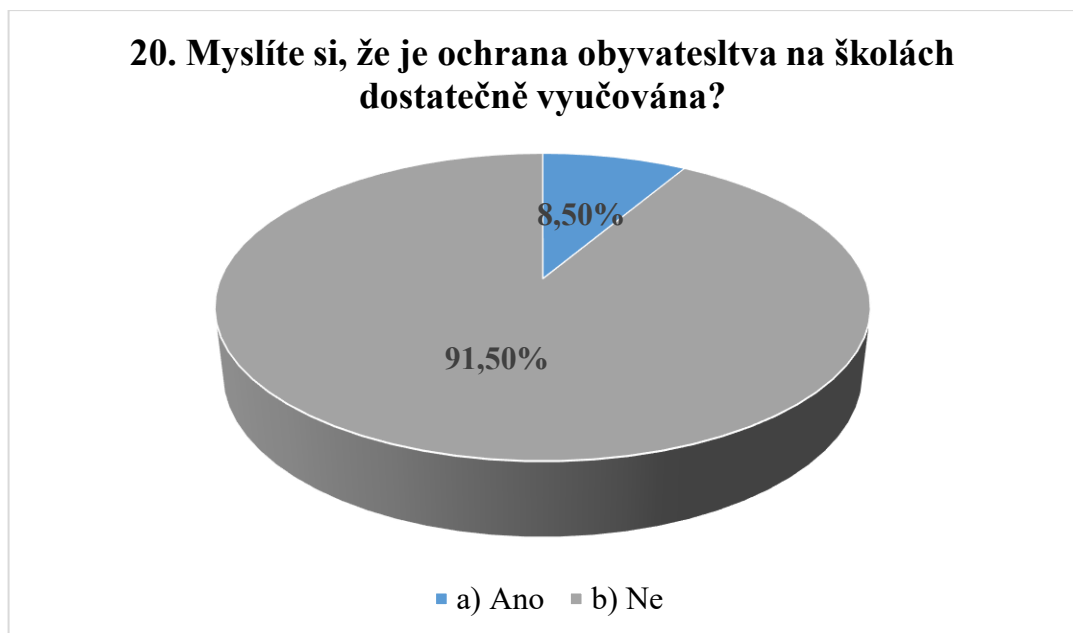
Otázka č. 19–K čemu slouží VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA a jak se vyhlášíje?

Obrázek 18 Výsledky k otázce č. 19 (vlastní)

Poslední vědomostní otázka se zabývá všeobecnou výstrahou. Správnou odpověď, tj. možnost c), vybralo 66 studentů (62,30 %). Tento výsledek vypovídá o tom, že studenti mají povědomí o způsobu vyhlášení všeobecné výstrahy. Možnost a), která uvádí změnu ve stálém tónu a době trvání na 3 minuty, zvolilo 36 studentů (34 %). Pouze 4 studenti (3,70 %) se domnívají, že se všeobecná výstraha vyhlášíje verbální informací.

Otázka č. 20 – Myslíte si, že je ochrana obyvatelstva na školách dostatečně vyučována?

Obrázek 19 Výsledky k otázce č. 20 (vlastní)

Poslední otázka dotazníku se zaměřuje na osobní názor studentů na výuku oblasti ochrany obyvatelstva. Celkově 97 studentů (91,50 %) se domnívá, že výuka na školách není dostatečná. Pouze 9 studentů (8,50 %) si myslí, že výuka je dostačující, což je menšinový názor. Tento výsledek poukazuje na potenciální oblasti zlepšení ve vzdělávacím systému ohledně ochrany obyvatelstva.

6 SWOT ANALÝZA

Následující kapitola je zaměřena na provedení SWOT analýzy, která je zpracována na základě zodpovězených dotazů ředitele školy pana Mgr. Dubského.

SWOT analýza je nástroj, který slouží pro identifikaci a analýzu silných a slabých stránek vzdělávání studentů v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Dále se zaměřuje na hledání příležitostí pro zlepšení výuky, a také na identifikaci hrozeb, které by mohly ohrozit kvalitu vzdělávání.

Tabulka 3 SWOT analýza (vlastní)

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ol style="list-style-type: none"> 1. PVČ zahrnuta do výuky. 2. Pravidelné školení studentů. 3. Pravidelné školení pedagogů a dalších zaměstnanců. 4. Praktické ověření školení – evakuace. 5. Nabídka kurzu první pomoci. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. PVČ rozdělena do více předmětů. 2. Nízká časová dotace. 3. Podceňování problematiky. 4. Nedostatečná praktická cvičení. 5. Nejednotný výukový materiál.
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spolupráce se složkami IZS a dalšími organizacemi. 2. Možnost uspořádání projektového dne, navrženého v rámci návrhové části DP. 3. Možnost využití výukových materiálů od HZS ČR. 4. Možnost organizovat praktická cvičení a simulace MU/KS. 5. Zavést samostatný předmět. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nedostatečný zájem o vzdělávání ze strany studentů. 2. Nedostatečné vzdělání pedagogů v této oblasti. 3. Neochota složek IZS a dalších organizací spolupracovat. 4. Zvýšení strachu studentů z MU/KS. 5. Nedostatek finančních prostředků.

Mezi **silné stránky** lze jednoznačně zařadit pravidelné školení studentů na začátku školního roku a také školení pedagogů a dalších zaměstnanců školy na úvodní poradě. Tato školení se zaměřují na bezpečnost a ochrany zdraví při práci, požární prevenci, seznámení s požárním řádem, poplachovými směrnicemi, evakuačním plánem, informování o rozmístění hasicích přístrojů v budově a o způsobu jejich použití, a také o umístění únikových východů. Jednou ročně je to prakticky ověřováno během cvičné evakuace. Kromě toho škola nabízí studentům 2. ročníků možnost absolvování kurzu první pomoci.

Do **slabých stránek** bylo zařazeno rozdělení PVC do více školních předmětů. Dalším problémem je nízká časová dotace, která činí 5 hodin v rámci 3. ročníku. Dále lze zařadit podceňování důležitosti vzdělávání studentů v této oblasti, nejednotný výukový materiál a nedostatek praktického ověřování znalostí, což může vést k nedostatečnému osvojení učiva.

Jako **příležitost** je uvedena spolupráce se složkami IZS a dalšími organizacemi, která by mohla studentům pomoci lépe porozumět problematice. S tím souvisí možnost uspořádat projektový den ve spolupráci se složkami IZS a dalšími odborníky, který je navržen v rámci návrhové části diplomové práce. Dále je zde příležitost využívat výukový materiál od HZS ČR a zavést samostatný předmět, který by se věnoval této problematice. Také je zde možnost organizace praktických cvičení a simulací MU nebo KS.

Možnou **hrozbou** může být nedostatečný zájem studentů o vzdělávání a jejich neochota účastnit se praktických cvičení, stejně jako odpor pedagogů k dalšímu vzdělávání se v této oblasti se vzdělávat. Také může nastat problém v neochotě složek IZS a dalších organizací spolupracovat. Dále by hrozbu mohly představovat nedostatečné finanční prostředky pro pořádání projektového dne nebo uspořádání praktických cvičení. V neposlední řadě by se mohla objevit paniky a zvýšení strach studentů z možných MU a KS.

6.1 Výpočet SWOT analýzy

Pro dosažení konečných hodnot bylo jednotlivým bodům přiřazeno hodnocení. U silných stránek (S) a příležitostí (O) se hodnoty pohybují v rozmezí 1 až 5, kde 1 značí nejnižší důležitost a 5 nejvyšší důležitost. U slabých stránek (W) a hrozeb (T) je hodnocení od -1 do -5, přičemž -1 znamená nejnižší důležitost a -5 nejvyšší důležitost.

Pro určení vah byla použita Saatyho metoda, která určuje, kolikrát je jedno kritérium významnější než druhé. Matice je symetrická, což znamená, že stačí pomocí párového srovnávání doplnit pouze horní trojúhelník. Na symetrických pozicích se potom budou nacházet hodnoty, které jsou vzájemně převrácené. Na hlavní diagonále jsou pouze jedničky, protože se porovnávají stejná kritéria, což implikuje stejné hodnoty. Pro určení hodnot v Saatyho matici byla využito hodnocení v tabulce 4.

Tabulka 4 Hodnocení kritérií Saatyho metodou (vlastní)

Hodnota	Význam
1	Posuzovaná kritéria a, b jsou významem rovnocenná.
3	A-té kritérium je slabě významnější než b-té kritérium.
5	A-té kritérium je dosti významnější než b-té kritérium.
7	A-té kritérium je evidentně významnější než b-té kritérium.
9	A-té kritérium je absolutně významnější než b-té kritérium.

Následně byla SWOT analýza pro lepší přehlednost rozdělena do jednotlivých kvadrantů.

Z tabulky 5, která hodnotí silné stránky, vyplývá, že za nejsilnější stránku je považována PVČ zahrnutá do výuky.

Tabulka 5 Hodnocení silných stránek (vlastní)

SILNÉ STRÁNKY			
Seznam silných stránek	Hodnocení	Váha	Součin
PVČ zahrnutá do výuky	5	0,444	2,22
Pravidelné školení studentů	5	0,258	1,29
Pravidelné školení pedagogů a dalších zaměstnanců	5	0,184	0,92
Praktické ověření znalostí – evakuace	4	0,082	0,328
Nabídka kurzu první pomoci	3	0,032	0,096
			4,854

Pro výpočet vah (w) silných stránek byla sestavena Saatyho matice (S_1), do které byla zahrnuta hodnocení uvedená v tabulce 4.

$$S_1 = \begin{pmatrix} 1 & 5 & 3 & 3 & 7 \\ 5^{-1} & 1 & 3 & 5 & 7 \\ 3^{-1} & 3^{-1} & 1 & 5 & 7 \\ 3^{-1} & 5^{-1} & 5^{-1} & 1 & 5 \\ 7^{-1} & 7^{-1} & 7^{-1} & 5^{-1} & 1 \end{pmatrix}$$

Následně byl proveden výpočet prvního kritéria (k_1) podle uvedeného vzorce:

$$k_1 = \frac{1}{5} * (\log\{s_{1,1}\} + \log\{s_{1,2}\} + \log\{s_{1,3}\} + \log\{s_{1,4}\} + \log\{s_{1,5}\})$$

V tomto případě byl výpočet proveden následovně:

$$k_1 = (\log\{1\} + \log\{5\} + \log\{3\} + \log\{3\} + \log\{7\})$$

$$k_1 = 0,500$$

$$k_1 = 10^{0,500} = 3,162$$

Následně byly sečteny všechny vypočtené hodnoty z matice silných stránek. Výsledný součet byl 7,117. Tímto součtem se následně vydělili jednotlivá kritéria. Ve výše uvedeném příkladu byla váha prvního kritéria (k_1) vypočtena jako 0,444.

$$w = \frac{3,162}{7,117} = 0,444$$

Tímto postupem byly dopočítány všechny váhy v jednotlivých kvadrantech.

Podle tabulky 6 byla identifikována nízká časová dotace pro výuku předmětné problematiky jako nejslabší stránka.

Tabulka 6 Hodnocení slabých stránek (vlastní)

SLABÉ STRÁNKY			
Seznam slabých stránek	Hodnocení	Váha	Součin
PVČ rozdělena do více předmětů	-4	0,152	-0,608
Nízká časová dotace	-3	0,483	-1,449
Podceňování problematiky	-3	0,254	-0,762
Nedostatečná praktická cvičení	-2	0,075	-0,15
Nejednotný výukový materiál	-2	0,036	-0,072
			-3,041

Pro výpočet vah slabých stránek byla sestavena Saatyho matice (S_2). Metoda výpočtu vah byla stejná jako již použita výše uvedena u silných stránek.

$$S_2 = \begin{pmatrix} 1 & 3^{-1} & 3^{-1} & 3 & 5 \\ 3 & 1 & 5 & 5 & 7 \\ 3 & 5^{-1} & 1 & 5 & 7 \\ 3^{-1} & 5^{-1} & 5^{-1} & 1 & 5 \\ 5^{-1} & 7^{-1} & 7^{-1} & 5^{-1} & 1 \end{pmatrix}$$

Z tabulky 7, kde jsou hodnoceny příležitosti, vyplývá, že nejlepší příležitostí je spolupráce se složkami IZS a dalšími organizacemi.

Tabulka 7 Hodnocení příležitostí (vlastní)

PŘÍLEŽITOSTI			
Seznam příležitostí	Hodnocení	Váha	Součin
Spolupráce se složkami IZS a dalšími organizacemi	4	0,52	2,08
Možnost uspořádání projektového dne, navrženého v rámci návrhové části DP	2	0,194	0,388
Možnost využití výukových materiálů od HZS ČR	1	0,134	0,134
Možnost organizovat praktická cvičení a simulace MU/KS	3	0,096	0,288
Zavést samostatný předmět	3	0,056	0,168
			3,058

Pro výpočet vah příležitostí byla vytvořena Saatyho matice (S_3) s využitím stejného postupu výpočtu, který byl popsán výše.

$$S_3 = \begin{pmatrix} 1 & 7 & 5 & 5 & 3 \\ 7^{-1} & 1 & 3 & 3 & 3 \\ 5^{-1} & 3^{-1} & 1 & 3 & 3 \\ 5^{-1} & 3^{-1} & 3^{-1} & 1 & 5 \\ 3^{-1} & 3^{-1} & 3^{-1} & 5^{-1} & 1 \end{pmatrix}$$

Následně byly hodnoceny hrozby, jak je uvedeno v tabulce 8. Z této analýzy vyplývá, že největší hrozbou je považováno nedostatečné vzdělání pedagogů v této oblasti.

Tabulka 8 Hodnocení hrozeb (vlastní)

HROZBY			
Seznam hrozeb	Hodnocení	Váha	Součin
Nedostatečný zájem o vzdělávání ze strany studentů	-3	0,390	-1,17
Nedostatečné vzdělání pedagogů v této oblasti	-4	0,352	-1,408
Neochota složek IZS a dalších organizací spolupracovat	-3	0,123	-0,369
Zvýšení strachu studentů z MU/KS	-2	0,093	-0,186
Nedostatek finančních prostředků	-2	0,042	-0,084
			-3,217

Pro stanovení vah hrozeb byla sestavena Saatyho matice (S_4) s použitím stejného postupu výpočtu, jak bylo uvedeno výše.

$$S_4 = \begin{pmatrix} 1 & 3 & 3 & 3 & 5 \\ 3^{-1} & 1 & 7 & 5 & 7 \\ 3^{-1} & 7^{-1} & 1 & 3 & 3 \\ 3^{-1} & 5^{-1} & 3^{-1} & 1 & 5 \\ 5^{-1} & 7^{-1} & 3^{-1} & 5^{-1} & 1 \end{pmatrix}$$

6.2 Vyhodnocení SWOT analýzy

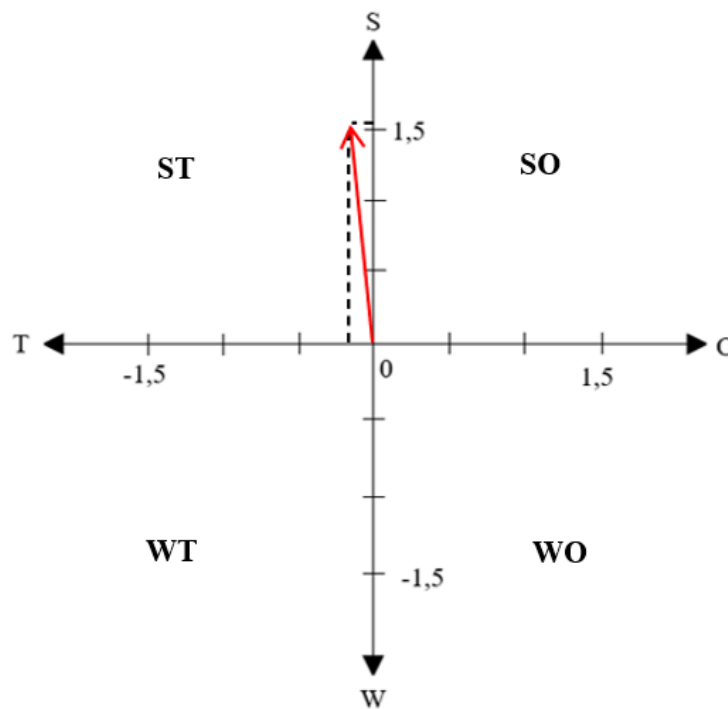
V každém kvadrantu jsou jednotlivá hodnocení vynásobena odpovídající vahou. Výsledky jsou uvedeny ve sloupci „součin“ a následně jsou tyto výsledné hodnoty sečteny. Dále byl proveden součet hodnot interního prostředí (slabé a silné stránky) a externího prostředí (příležitosti a hrozby), jehož výsledek je zobrazen v grafu.

Tabulka 9 Výsledky SWOT analýzy (vlastní)

Interní prostředí		Externí prostředí	
Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Hrozby
4,854	-3,266	3,058	-3,217

Interní prostředí: $4,854 + (-3,266) = 1,588$

Externí prostředí: $3,058 + (-3,217) = -0,159$

Obrázek 20 Grafické znázornění výsledků SWOT analýzy (vlastní)

Výsledná strategie je tzv. ST strategie neboli defenzivní strategie, což znamená strategii zaměřenou na stabilitu. ST strategie se snaží maximalizovat využití již existujících silných stránek, aby se vyrovnala s potenciálními hrozbami a minimalizovala rizika.

7 ISHIKAWA A AWAKISHI DIAGRAM

Ishikawův diagram, který představil Kaoru Ishikawa během 60. let 20. století, je užitečným nástrojem pro měření procesů kontroly kvality. Původně byl vyvinut pro lodní průmysl. Tento diagram je také známý jako diagram příčin a následků nebo diagram rybí kosti. Jeho cílem je identifikovat a analyzovat pravděpodobné příčiny určitého problému. Každý prvek diagramu, včetně hlavy ryby a žeber, má své specifické funkce. Hlava ryby reprezentuje samotný problém, zatímco žebra symbolizují možné příčiny tohoto problému. Analyzováním těchto příčin je možné lépe porozumět situaci a navrhnout účinná řešení pro jejich odstranění nebo minimalizaci. (Hayes, 2023)

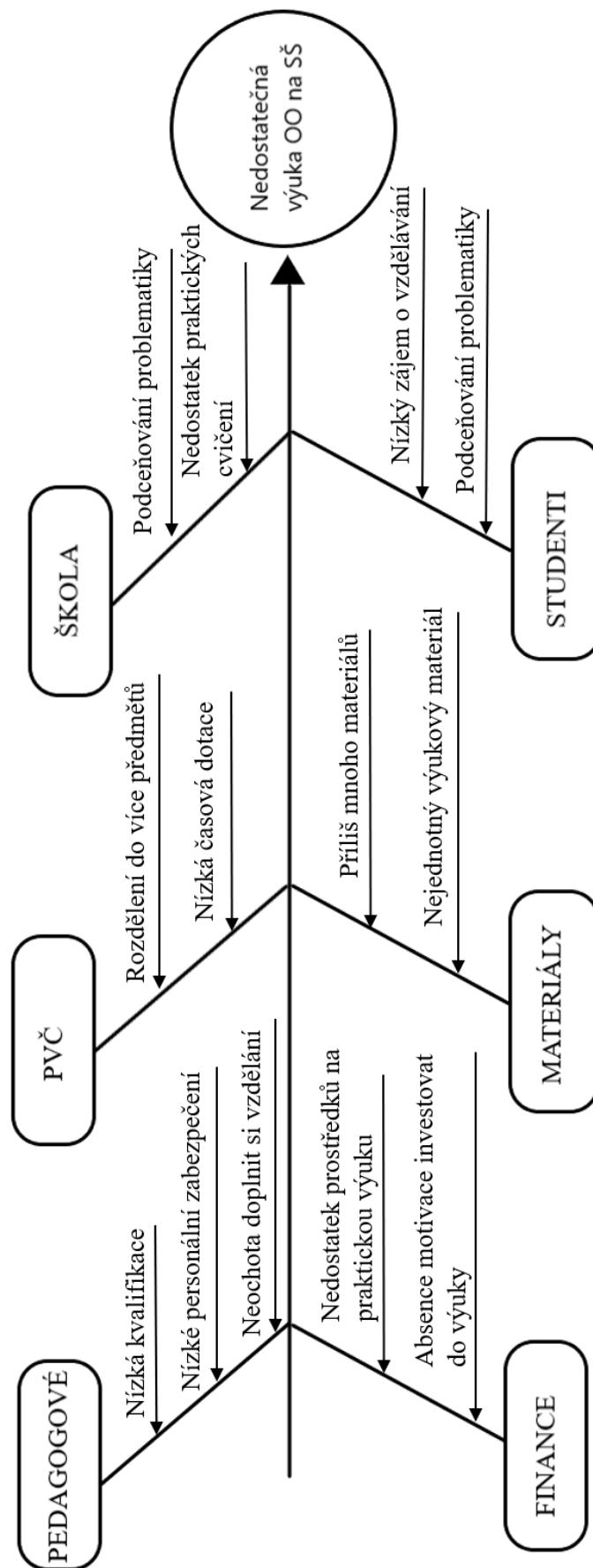
Kromě Ishikawa diagramu lze využít také obrácený Ishikawa diagram, známý jako Awakishi diagram. Tento diagram slouží k zachycení nezbytných úkolů, které je nutné vykonat k dosažení určitého cíle.

Ishikawův diagram, znázorněný na obrázku 21, poskytuje komplexní pohled na různé aspekty nedostatečné výuky ochrany obyvatelstva na středních školách a pomáhá identifikovat klíčové oblasti, ve kterých je třeba provést změny a zlepšení. Prostřednictvím tohoto diagramu bylo vytyčeno šest kategorií příčin a k nim byly dále identifikovány podpůrné příčiny.

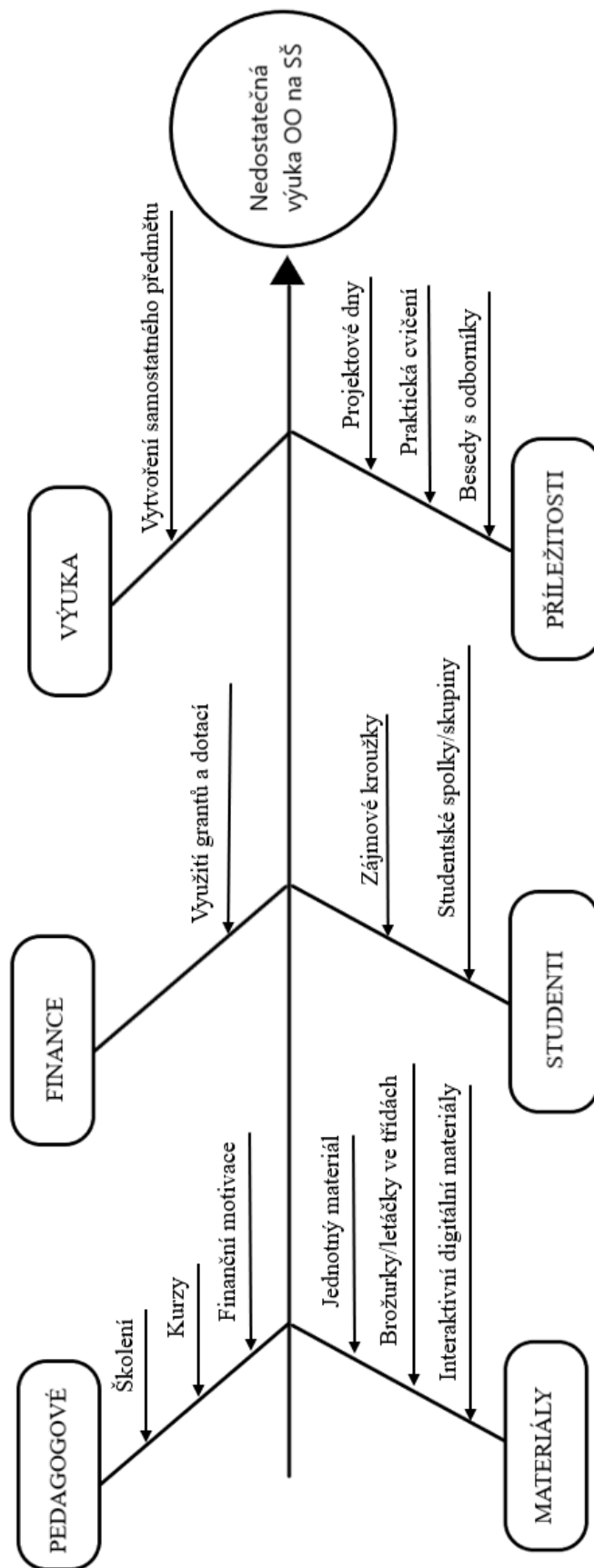
- První kategorie „Pedagogové“, zahrnuje možné příčiny jako je nízká kvalifikace pedagogů, celkové nedostatečné personální zabezpečení a také neochota pedagogů se v této oblasti dále vzdělávat.
- Druhá kategorie, „Finance“, upozorňuje na nedostatek finančních prostředků na praktickou výuku a na absenci motivace investovat do takových projektů.
- Třetí kategorie, „Preventivně výchovná činnost“, zahrnuje příčiny jako je rozdělení výuky PVČ do více předmětů a nedostatečná časová dotace na tuto problematiku.
- Ve čtvrté kategorii, „Materiály“, se diskutuje o přílišném množství výukových materiálů, které mohou způsobit nepřehlednost pro vyučující. Další podpůrnou příčinou může být nejednotný výukový materiál.
- Kategorie „Škola“ se zaměřuje na příčiny podceňování problematiky ochrany obyvatelstva a nedostatek praktických cvičení.
- Poslední kategorie „Studenti“, zdůrazňuje nízký zájem studentů o vzdělávání v této oblasti a také jejich podceňování problematiky.

Awakishi diagram, znázorněný na obrázku 22, identifikoval šest hlavních kategorií a k nim navrhl možná řešení hlavního problému, který je shodný s předchozím diagramem.

- V kategorii „Pedagogové“ by jedním z možných řešení mohlo být pravidelné a častější školení pro vyučující, účast na různých kurzech a motivace ve formě finančního ohodnocení.
- Kategorie „Materiály“ zahrnuje řešení ve formě vytvoření jednotného materiálu pro školu, který by bylo možné využívat v jednotlivých ročnících, aby se učivo neustále neopakovalo, ale rozvíjelo. Dále by bylo vhodné vytvořit brožurky či letáčky, které by byly volně dostupné studentům ve třídách, a zapojit interaktivní digitální materiály pro výuku, pro zvýšení atraktivity pro studenty.
- V kategorii „Finance“ se navrhuje využití různých grantů nebo dotací určených na projekty zlepšující vzdělávání v této oblasti.
- Kategorie „Studenti“ zahrnuje možnost vytvoření zájmových kroužků jako například požární sport, nebo založení studentských spolků/skupin věnujících se bezpečnosti.
- Kategorie „Výuka“ zahrnuje vytvoření samostatného předmětu pro výuku PVČ, kde by bylo vhodné využití jednotného materiálu.
- A poslední kategorie „Příležitosti“ zahrnuje možnost pořádání projektových dnů pro studenty, zařazení pravidelných praktických cvičení do výuky a pořádání besed s odborníky

Obrázek 21 Ishikawa diagram (vlastní)

Obrázek 22 Awakishi diagram (vlastní)

8 VÝSLEDKY A DISKUZE

Hlavním cílem diplomové práce bylo posoudit připravenost studentů na mimořádné události na vybrané střední škole. Mezi dílčí cíle patřilo zpracovat teoretický vstup do problematiky, charakterizovat vývoj preventivně výchovné činnosti a provést porovnání stavu vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva mezi Českou republikou a dalšími třemi zeměmi.

Pro zpracování teoretického úvodu do problematiky byla provedena analýza dokumentů a shromáždění literárních i elektronických zdrojů. V rámci kapitoly o výuce preventivně výchovné činnosti v zahraničí byly vybrány tři sousední země České republiky – Slovensko, Německo a Polsko. Přičemž bylo zjištěno, že nejvíce propracovanou oblast vzdělávání v přípravě studentů má Polsko. Zde je povinně vyučovaný předmět „Výchova k bezpečnosti“ v 8. ročnících ZŠ a 1. ročnících SŠ. Po propuknutí válečného konfliktu si začali uvědomovat možnost válečného konfliktu, a tak byl rozšířen obsah výuky o problematiku ochrany státu, osvojení střeleckých dovedností a přípravu žáků na možné ohrožení válečnými konflikty a základy taktické záchrany. Od příštího školního roku 2024/2025 bude zaveden střelecký výcvik. V Německu jsou pravomoci v oblasti vzdělávání a ochrany obyvatelstva rozděleny na jednotlivé spolkové země, které mohou mít své vlastní právní předpisy, programy a postupy včetně výuky a cvičení. Na Slovensku je vzdělávání obsahově rozdělené podle stupňů vzdělávání a skládá se z teoretické a následné praktické aplikace získaných znalostí. Z tohoto pohledu je vzdělávání v České republice podobné vzdělávání na Slovensku, neboť Polsko se více zaměřuje na přípravu studentů na ozbrojený konflikt.

Pro analýzu stavu v praktické části byly zaslány dotazy řediteli školy, Mgr. Františkovi Dubskému, pro posouzení stavu vzdělávání na vybrané střední škole – Gymnáziu a Střední odborné škole v Moravských Budějovicích. Zjistilo se, že pro výuku oblasti ochrany obyvatelstva není zřízen samostatný předmět, ale výuka je integrována do několika předmětů. Studenti jsou pravidelně školeni z bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevence na začátku školního roku. Také jsou seznámeni s požárním řádem, poplachovými směrnicemi, evakuačním plánem a o umístění nouzových východů. Následně je to ověřeno při praktickém cvičení evakuace, které se koná jednou ročně. Stejně tak jsou pedagogové a další zaměstnanci školy školeni během úvodní provozní porady. Pan ředitel Mgr. Dubský zhodnotil, že prostor pro výuku oblasti ochrany obyvatelstva je dostatečný a výuka adekvátní.

Bylo vytvořeno dotazníkové šetření pro studenty vybrané školy, aby mohly být posouzeny jejich znalosti a zároveň bylo zjišťováno, jak jsou připraveni na zvládnutí nečekaných událostí. Dotazník byl poskytnut studentům online formou a vyplnilo ho 106 respondentů. Pro dosažení větší přesnosti výsledků, by bylo vhodné rozšířit počet respondentů nebo zapojit do průzkumu více škol a provést komparaci.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 38 studentů z oboru Veřejnosprávní činnost, 34 studentů z oboru Sociální činnost a 34 studentů z Gymnázia. Rozložení mezi ročníky bylo téměř rovnoměrné. Nejvyšší míru úspěšnosti měla otázka č. 18 – „Kdy je prováděna zkouška sirén“. U této otázky měli studenti jasno a správnou odpověď zvolilo 94,30 %. Nejméně úspěšní však byli u otázky č. 9 – „Které složky patří do základních složek integrovaného záchranného systému“, což poukazuje na potřebu více se zaměřit na tuto oblast ve vzdělávání. Nicméně z dotazníku vyplývá, že studenti mají dobré znalosti z oblasti ochrany obyvatelstva a pouze někteří mají malé nedostatky. Dotazník obsahoval celkem 3 otevřené otázky. U otázky č. 7 – „Vymenujte některé mimořádné události“ studenti neměli problém vymyslet alespoň jednu mimořádnou událost. Upozornili na některé události, které jsou momentálně aktuální nebo se v poslední době odehrály. U otázky č. 12 – „Co byste například do evakuačního zavazadla zabalili?“ studenti správně uvedli základní položky. Největší problém však měli s poslední otevřenou otázkou č. 16 – „Co byste použili jako prostředky improvizované ochrany?“, kde někteří respondenti nedokázali vymyslet žádný prostředek. Mezi nejčastějšími odpověďmi byly rukavice, brýle a roušky či respirátory. Další typ otázek směřoval k posouzení připravenosti studentů na mimořádné události. Konkrétně jde o otázky č. 8, 10 a 14 a odpovědi jsou příznivé. Tudíž lze zhodnotit, že většina studentů by si v případě mimořádné události dokázalo poradit. Poslední otázka se týkala osobního názoru studentů na dostatečnost výuky této oblasti na školách. Z odpovědí vyplývá, že 91,50 % dotazovaných se domnívá, že výuka je nedostatečná.

V tabulce č. 10 je provedena komparace úspěšnosti studentů u jednotlivých otázek podle studovaných oborů. Lze konstatovat, že ve výsledcích mezi obory nejsou zásadní rozdíly. Pouze u otázky č. 9, která se týká základních složek IZS a kde byla zaznamenána nejnižší úspěšnost, byli nejméně úspěšní studenti gymnázia.

Tabulka 10 Úspěšnost u vědomostních uzavřených otázek v % podle oboru studia (vlastní)

Otázka	Gymnázium	SOŠ – Veřejnosprávní činnost	SOŠ – Sociální činnost
Č. 3	79,41	94,74	73,53
Č. 4	73,53	50	64,71
Č. 5	55,88	71,05	58,82
Č. 6	64,71	60,53	44,12
Č. 9	70,59	31,58	52,94
Č. 11	97,06	92,11	88,24
Č. 13	73,53	65,79	70,59
Č. 15	85,29	89,47	79,41
Č. 17	70,59	89,47	61,76
Č. 18	100	92,11	91,18
Č. 19	73,53	52,63	61,76

Na základě zodpovězených dotazů od ředitele školy byla provedena SWOT analýza, která identifikovala slabé a silné stránky, příležitosti a hrozby. Pomocí Saatyho metody byly vypočteny váhy a následně byly body v jednotlivých kvadrantech ohodnoceny. Výsledná strategie, která vzešla z této analýzy, je známá jako ST strategie, tj. defenzivní strategie, zaměřená na stabilitu. Tato strategie se snaží využít již existujících silných stránek, aby se vyrovnala s potenciálními hrozbami a minimalizovala rizika.

Následně byl zpracován Ishikawa diagram, kde byl stanoven výchozí problém „Nedostatečná výuka OO na SŠ“, který vychází z dotazníku, kde studenti uvedli, že je výuka nedostatečná. Bylo stanoveno šest příčin, k nimž byly dále definovány podpůrné příčiny. Hlavními příčinami byly stanoveny: pedagogové, finance, preventivně výchovná činnost, materiály, škola, studenti. K tomu byl vytvořen Awakishi diagram, který navrhl možná řešení hlavního problému. Zde byly definovány kategorie: pedagogové, materiály, finance, studenti, výuka, příležitosti.

9 NÁVRHOVÁ ČÁST

V následující sekci praktické části byla vypracována návrhová část, která předkládá projekt „Projektový den se složkami IZS“. Tento projekt by měl škole umožnit uspořádat akci, která by v atraktivnější formě zvýšila povědomí studentů o práci složek IZS a také o mimořádných událostech a zároveň je na tyto situace připravila.

9.1 Anotace projektu

Cílem projektu je zorganizovat „Projektový den se složkami IZS“, který přinese studentům znalosti a praktické dovednosti, potřebné k řešení mimořádných událostí, včetně katastrof, teroristických útoků a jiných nečekaných událostí. Studenti se naučí zásady a dovednosti nezbytné pro svou vlastní ochranu i ochranu druhých. Během dne se zapojí do aktivit na různých stanovištích, které budou zaměřena na specifické aspekty této problematiky. Dále budou seznámeni s náplní práce jednotlivých složek a jejich výzbrojí a výstrojí.

Hlavní cílovou skupinou jsou studenti 3. ročníků střední školy, protože jsou primárními příjemci vzdělávacího programu. Dalšími zájmovými skupinami jsou odborníci, kteří budou vést jednotlivá stanoviště a poskytnou studentům odborné znalosti a praktické rady. Dále se zapojují také zaměstnanci školy, kteří se podílejí na chodu a organizaci celé události, aby proběhla hladce a bez problémů.

Akce je situována do prostor školy a jejího přilehlého hřiště. Speciální materiální a technické vybavení jsou poskytovány oslovenými subjekty, zatímco kancelářské potřeby a běžné prostředky jsou zajištěny samotnou školou. Propagace projektu probíhá prostřednictvím webových stránek školy a sociálních sítí. Studenti jsou seznámeni s projektem v rámci výuky a podporování k účasti.

Samotná příprava projektu začíná půl roku před plánovaným termínem akce. Jsou osloveni odborníci, kteří budou vést jednotlivá stanoviště a zajistí se potřebné materiální a technické vybavení. Průběžně se provádí propagace až do samotného konání akce, po které následuje závěrečné vyhodnocení a zpětná vazba účastníků.

S projektem jsou spojena možná rizika, jako je nedostatečná účast, neangažovanost studentů, neochota odborníků se zapojit do projektu, a nepředvídatelné technické problémy, jako poruchy vybavení, a nepříznivé počasí. V takovém případě by byla akce zcela přesunuta do vnitřních prostor školy.

Finanční náklady spojené se vzdělávacím programem pro studenty mohou být různorodé. Jelikož se akce bude konat v prostorách školy, není nutné zahrnout náklady na pronájem prostor. V rámci nákladů je zohledněn pouze nákup materiálů, jako jsou zdravotnické potřeby typu obvazů a zajištění občerstvení pro odborníky a zaměstnance školy, kteří se na akci podílejí. Celkové náklady projektu jsou odhadovány do 7 000 Kč.

9.2 Logický rámec projektu

Pro projekt byl vytvořen logický rámec, který je užitečným nástrojem používaným při plánování, realizaci a vyhodnocování projektu.

První sloupec logického rámce představuje hierarchický seznam cílů projektu jako „strom cílů“. V rámci této struktury jsou identifikovány přínosy, které jsou důvodem realizace projektu. Cílem projektu je důvod, proč jsou realizovány výstupy projektu, v tomto případě je cílem zorganizovat „Projektový den se složkami IZS“. Tyto výstupy jsou navrženy tak, aby přispívaly k dosažení cíle projektu. Dále je zahrnuta kategorie klíčových aktivit, které reprezentují hlavní skupiny činností, které budou realizovány za účelem dosažení jednotlivých výstupů projektu. Jsou to klíčové kroky, které je potřeba vykonat pro úspěšné dokončení projektu a dosažení jeho zamýšlených výsledků. U klíčových aktivit byly pro lepší přehlednost stanoveny celkové potřebné zdroje a časový rámec byl odhadnut podle toho, jak dlouho před konáním akce má být činnost vykonána.

Tabulka 11 Logický rámec projektu (vlastní)

PROJEKTOVÝ DEN SE SLOŽKAMI IZS			
Strom cílů	Objektivně ověřitelné ukazatele	Zdroje informací k ověření	Předpoklady/rizika
Přínosy 1. Zvýšení znalosti studentů v dané oblasti 2. Praktické procvičení dovedností 3. Zvýšení povědomí o práci odborníků	1. Úspěšnost v testu alespoň 80 %. 2. Správné provedení první pomoci 85 % studentů 3. Alespoň 1 student z ročníku nastoupí k některé ze složek IZS po absolvování SŠ	1. Vyhodnocení testu 2. Fotodokumentace 3. Statistika SŠ o uplatnění po ukončení studia	
Cíl Zorganizovat Projektový den se složkami IZS	Účast 80 % studentů 3. ročníků SŠ	Docházka ve školním informačním systému	<ul style="list-style-type: none"> Aktivní zapojení studentů

Tabulka 12 Pokračování tabulky 10 (vlastní)

Strom cílů	Objektivně ověřitelné ukazatele	Zdroje informací k ověření	Předpoklady/rizika
<p>Výstupy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zajištění propagace 2. Připravená stanoviště 3. Zajištění přítomnosti odborníků 4. Zajištění občerstvení 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Příspěvek vidělo 200 sledujících na sociálních sítích školy 2. Splnění 5 kritérií Check-listu 3. Účast 15 odborníků 4. 50 ks chlebíčků + 50 ks 0,5 l láhvi vody 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sociální sítě školy 2. Check-list pro stanoviště 3. Prezenční listina odborníků 4. Daňový doklad o nákupu 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivní zapojení odborníků • Nulový výskyt technických problémů
<p>Klíčové aktivity</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oslovení odborníků 2. Naplánování aktivit na jednotlivých stanovištích 3. Vytvoření Check-listu pro kontrolu připravenosti stanovišť 4. Vytvoření propagačního materiálu 	<p>Zdroje</p> <ul style="list-style-type: none"> • pedagogové a zaměstnanci školy • školní PC • 1 auto • 7 000 Kč 	<p>Časový harmonogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 6 měsíců před konáním 2. 3 měsíce před konáním 3. 14 dní před konáním 4. 2 měsíce před konáním 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochota školy projekt uskutečnit • Ochota odborníků účastnit se projektu • Připravenost a ochota zajistit občerstvení pro odborníky včas a dostatečném množství

Tabulka 13 Pokračování tabulky 10 (vlastní)

Strom cílů	Objektivně ověřitelné ukazatele	Zdroje informací k ověření	Předpoklady/rizika
<p>Klíčové aktivity</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Zajištění materiálního vybavení 6. Zajištění technického vybavení 7. Zajištění výherních cen pro nejlepší skupiny 8. Distribuce propagačního materiálu 9. Seznámení studentů s projektem 10. Vytvoření kontrolních průkazů pro skupiny 11. Vytvoření kontrolního testu 12. Vytvoření rozpisu střídání stanovišť 13. Rozdělení studentů do skupin 	<p>Zdroje</p>	<p>Časový harmonogram</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. 1 měsíc před konáním 6. 1 měsíc před konáním 7. 1 měsíc před konáním 8. 1 měsíc před konáním 9. týden před konáním 10. 14 dní před konáním 11. 14 dní před konáním 12. 14 dní před konáním 13. 14 dní před konáním 	<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce a komunikace osob podílejících se na přípravě projektu

Tabulka 14 Pokračování tabulky 10 (vlastní)

Strom cílů	Objektivně ověřitelné ukazatele	Zdroje informací k ověření	Předpoklady/rizika
Klíčové aktivity 14. Příprava místa konání 15. Příprava občerstvení 16. Vytvoření stanovišť 17. Úklid místa konání	Zdroje	Časový harmonogram 14. 1 den před konáním 15. 1 den před konáním 16. v den akce 17. po ukončení akce	

9.3 Klíčové aktivity

V rámci klíčových aktivit bylo definováno 17 klíčových kroků, které je nezbytné provést pro úspěšné uspořádání projektu. Prvním z nich je oslovení odborníků, kteří budou působit na jednotlivých stanovištích. Je zásadní odborníky kontaktovat s dostatečným časovým předstihem, ideálně minimálně 6 měsíců před konáním akce. Mezi oslovené subjekty patří:

- Hasičský záchranný sbor ČR – Územní odbor Moravské Budějovice.
- Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina – Výjezdová základna Moravské Budějovice.
- Policie České republiky – Obvodní oddělení Moravské Budějovice.
- Městská policie Moravské Budějovice.
- Armáda České republiky – Náměšť nad Oslavou.

Dále je možnost zahrnout i některé další organizace a subjekty, jako je například Oblastní charita Třebíč, Český červený kříž nebo Jaderná elektrárna Dukovany.

Na stanovišti Hasičského záchranného sboru ČR budou studenti seznámeni s druhy hasicích přístrojů a budou si moci vyzkoušet uhasit požár pomocí hadice. Prohlédnou si jejich výstroj a odvážnější jedinci si ji budou moci vyzkoušet. K nahlédnutí bude k dispozici hasičské vozidlo.

Další stanoviště bude Zdravotnické záchranné služby, kde budou studentům zprostředkovány znalosti z poskytnutí první pomoci, které si budou moci prakticky ověřit například srdeční masáží na figuríně nebo obvázáním různých zranění. Následně budou mít možnost prohlédnout si vozidlo ZZS.

Na stanovišti Policie České republiky bude k dispozici služební vozidlo, které si budou mít studenti možnost prohlédnout. Dále bude možné si prohlédnout i vybavení, které policie využívá. Následně studenti budou informováni o nebezpečí opuštěného zavazadla a budou poučeni o tom, jak v takových případech mají reagovat.

Stanoviště Městské policie Moravské Budějovice se bude zaměřovat na problematiku evakuace a studenti si vyzkouší zabalení evakuačního zavazadla. Dále budou poučeni, jak v případě vyhlášení evakuace postupovat.

U stanoviště Armády České republiky bude dostupné některé technické vybavení, používaná výstroj a budou poučeni o činnostech armády.

Jelikož jsou Moravské Budějovice nedaleko zóny havarijního plánování JE Dukovany a někteří studenti v této zóně bydlí, bylo by vhodné přizvat odborníky z JE Dukovany. U tohoto stanoviště by studenti byli seznámeni se všeobecnou výstrahou, vhodným úkrytem v případě radiační havárie a o vhodných prostředcích improvizované ochrany, což by si také mohli prakticky vyzkoušet.

Konkrétní aktivity budou zkonzultovány s jednotlivými složkami a následně podrobněji naplánovány. U všech stanovišť se studenti dozví, co obnáší práce u konkrétní složky a v případě zájmu jim budou poskytnuty informace o přijímacím řízení.

Pro lepší přehlednost připravenosti stanovišť bude vytvořen Check-list, díky kterému si složky ověří dostatečnost materiálního a technického vybavení, což povede k hladkému průběhu akce a úspěšné realizaci projektu.

Je důležité, aby se o akci studenti včasně dozvěděli, a proto bude vytvořen propagační materiál. To bude v kompetenci pedagogického pracovníka v oblasti IT, který bude zodpovídat i za jeho distribuci. Budou vytvořeny letáčky, které se umístí v prostorách školy a také budou zveřejněny příspěvky na sociálních sítích a webových stránkách školy (viz Příloha II) Avšak studenti budou o akci informováni i přímo třídními učiteli během výuky.

Materiální vybavení bude zařízeno jednotlivými participujícími složkami a škola obstará pouze kancelářské potřeby a další nezbytné drobnosti. O technické vybavení se postará škola z vlastních prostředků.

Akce bude uspořádána pro studenty 3. ročníků, aby měli zároveň možnost promyslet si volbu budoucího zaměstnání. Tudíž se bude účastnit do 90 studentů, jelikož jsou tři třídy – gymnázium a dva obory SOŠ. Nicméně akce bude volně přístupná i pro ostatní studenty, kteří ji mohou ve volném čase navštívit. Vytvoří se seznam, kde studenti budou rozděleni do skupin, pravděpodobně po 10 lidech a následně bude zpracován rozpis střídání skupinek na stanovištích. Pro každou skupinku bude vytvořen kontrolní průkaz, do kterého budou sbírat potvrzení o návštěvě konkrétních stanovišť a o provedení úkolů. Na konci akce studenti dostanou kontrolní test a následně bude vybrána nejúspěšnější skupinka, která obdrží výherní ceny. Výherní ceny budou obsahovat propagační materiál od účastnících se složek.

Za zajištění místa konání budou zodpovědní pracovníci školy a jsou proto vyhrazeny prostory přilehlého hřiště viz obrázek 23, který červeně vymezuje prostory hřiště.

To se nachází na severozápadní části pozemku školy. V případě nepříznivého počasí bude akce zcela přesunuta do tělocvičny školy.

Obrázek 23 Hřiště vymezené pro konání akce (Mapy.cz)

Pověření pracovníci školy budou také spolupracovat s oslovenými složkami při přípravě stanovišť. Pro účastníky se odborníky bude obstaráno občerstvení ve formě chlebíčků a 0,5l PET láhví vody. Za následný úklid po ukončení akce budou opět zodpovídat zaměstnanci školy a účastníci se složky.

Finanční náklady jsou předpokládány ve výši 7 000 Kč. Tyto prostředky budou vynaloženy na nákup občerstvení, jehož cena je odhadována na 3 000 Kč. Částka zahrnuje koupi PET láhví vody o objemu 0,5 l (25 Kč/kus) – celkem 1 250 Kč, a nákup chlebíčků (35 Kč/kus) – celkem 1 750 Kč. Na potřebný materiál je vyhrazena částka 4 000 Kč. V rozpočtu není zahrnut pronájem prostor, jelikož se akce koná v prostorách školy. Náklady spojené s platy pedagogických pracovníků a dalších zaměstnanců školy nejsou rovněž zahrnuty v rozpočtu, protože jejich účast na akci je součástí pracovních povinností a je hrazena v rámci jejich standardního platu.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývala úrovní znalostí a připraveností studentů na mimořádné události na Gymnáziu a Střední odborné škole v Moravských Budějovicích. Cílem práce bylo posoudit jejich připravenost a na základě provedeného výzkumu navrhnout projekt, který by škola mohla zrealizovat a obohatit tak výuku studentům. Dílčími cíli bylo poskytnout teoretický vstup do problematiky, charakterizovat vývoj preventivně výchovné činnosti a provést porovnání stavu vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva mezi Českou republikou a dalšími zeměmi. Cílů bylo dosaženo mimo jiné za pomoci analýzy současných vědomostí studentů pomocí dotazníkového šetření, díky které bylo zjištěno, že znalosti studentů v oblasti ochrany obyvatelstva jsou na dobré úrovni. Avšak studenti naznali, že výuka není dostačující, proto byl vytvořen Ishikawa diagram, který hledal možné příčiny tohoto problému a následně Awakishi diagram, který hledal možná řešení. Mimo teoretickou výuku je důležité i praktické ověřování znalostí, které je mnohdy pro studenty zajímavější. Proto byl vytvořen návrh projektu s názvem „Projektový den se složkami IZS“. Který by škola mohla pravidelně každý rok pořádat a přinesl by studentům nové znalosti, a především by si některé věci i prakticky vyzkoušeli. Tato forma výuky by pro studenty mohla být dobrým zpestřením teoretické výuky. Zjištění vyplývající z výzkumu v praktické části práce jsou pro školu přínosem, jelikož byly v rámci SWOT analýzy zjištěny slabé stránky a hrozby, díky čemuž škola nyní ví, na co by se mohla zaměřit a zlepšit. Jedním z doporučených opatření pro zlepšení výuky ochrany obyvatelstva na škole je utřídění a aktualizace výukových materiálů. Provedení vyhodnocení stávajících materiálů a identifikace nedostatků a následné připravení či doplnění obsahu. Aktualizované materiály by následně mohly sloužit jako cenný zdroj pro výuku a podporu přípravy studentů na mimořádné události.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Ajaxův zápisník, ©2024. Online. Policie České republiky. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/ajaxuv-zapisnik-328720.aspx>. [cit. 2024-01-20].

Aktionstag zum Katastrophenschutz soll jährlich an BW-Schulen stattfinden, ©2024. Online. SWR. Dostupné z: <https://www.swr.de/swraktuell/baden-wuerttemberg/katastrophenschutz-schulen-strobl-schopper-start-100.html>. [cit. 2024-02-01].

Aktionstag zum Katastrophenschutz, b.r.. Online. Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung Baden-Württemberg. Dostupné z: <https://zsl-bw.de/,Lde/15256041>. [cit. 2024-02-01].

Branná výchova ve 20. století, ©2023. Online. MASARYKŮV ÚSTAV A ARCHIV AV ČR, V. V. I. Tohle jsme prožili.cz. Dostupné z: <https://tohlejsmeprozili.cz/branna-vychova-ve-20-stoleti>. [cit. 2023-11-18].

ČESKÁ A SLOVENSKÁ FEDERATIVNÍ REPUBLIKA, 1991. Sdělení č. 168/1991 Sb. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o vázanosti České a Slovenské Federativní Republiky Dodatkovými protokoly I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8. června 1977. In: Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-168?text=Protokol>.

ČESKO, 1998. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. Zákon o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110?text=>.

ČESKO, 2000a. Zákon č. 239/2000 Sb. Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239?text=239%2F2000>.

ČESKO, 2000b. Zákon č. 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>.

ČESKO, 2000c. Zákon č. 241/2000 Sb. Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-241?text=>.

ČESKO, 2001. Vyhláška č. 328/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>.

ČESKO, 2002. Vyhláška č. 380/2002 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>.

ČESKO, 2004. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>.

ČESKO, 2015. Zákon č. 320/2015 Sb. Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>.

ČESKO, 2022. Vládní návrh zákona o zrušení obsoletních právních předpisů. In: . Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=220597>.

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA, 1973. Zákon č. 73/1973 Sb., o branné výchově. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1973-73>.

ČESKOSLOVENSKÁ SOCIALISTICKÁ REPUBLIKA, 1985. Zákon č. 133/1985 Sb. Zákon České národní rady o požární ochraně. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>.

ČESKOSLOVENSKO, 1922. Zákon ze dne 13. července 1922, č. 226, jímž se mění a doplňují zákony o školách obecných a občanských. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?>

ČESKOSLOVENSKO, 1935. Zákon ze dne 11. dubna 1935 o ochraně a obraně proti leteckým útokům. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/6220/1/2/zakon-c-82-1935-sb-o-ochrane-a-obrane-proti-leteckym-utokum/zakon-c-82-1935-sb-o-ochrane-a-obrane-proti-leteckym-utokum>.

ČEZ, A. S., ©2024. *Základní informace pro případ radiační havárie JE Dukovany 2024-2025*. Dostupné také z: https://www.cez.cz/webpublic/file/edee/2021/12/informace_edu_dukovany.pdf.

Edukacja dla bezpieczeństwa – podpisano rozporządzenie, 2022. Online. Operon. Dostupné z: <https://operon.pl/Aktualnosci/Edukacja-w-Polsce/Edukacja-dla-bezpieczenstwa-podpisano-rozporzadzenie>. [cit. 2024-02-02].

Edukacja dla bezpieczeństwa – rozporządzenia podpisane, 2022. Online. Gov.pl. Dostupné z: <https://www.gov.pl/web/nauka/edukacja-dla-bezpieczenstwa--rozporzadzenia-podpisane>. [cit. 2024-02-02].

FIALA, Miloš a VILÁŠEK, Josef, 2010. *Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1856-2.

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, © 2023. *Metodická pomůcka pro rozvoj a realizaci preventivně výchovné činnosti*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/metodicka-pomucka-pro-rozvoj-a-realizaci-preventivne-vychovne-cinnosti.aspx>. [cit. 2023-12-02].

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, ©2023. *Právní předpisy v oblasti ochrany obyvatelstva*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pravni-predpisy-v-oblasti-ochrany-obyvatelstva.aspx>. [cit. 2023-10-19].

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, ©2023. *Preventivně výchovná činnost*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-preventivne-vychovna-cinnost-preventivne-vychovna-cinnost.aspx>. [cit. 2023-11-29].

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, 2011. *Materiál Začlenění tématik „Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova“ do studijních programů pedagogických fakult*. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/material-usneseni-734-pdf.aspx>.

GYMNÁZIUM A STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA MORAVSKÉ BUDĚJOVICE, 2022. *Kompletní ŠVP: t ŠVP_VSČ_SM 395/2022 RVP 68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost*. Dostupné také z: <https://www.gymsosmb.cz/data/files/svp-vsc-sm-395-2022-sikfkj5wjb.pdf>.

GYMNÁZIUM A STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA MORAVSKÉ BUDĚJOVICE, 2022. *Kompletní ŠVP: ŠVP_SČ_SM 396/2022 RVP 75-41-M/01 Sociální činnost*. Dostupné také z: <https://www.gymsosmb.cz/data/files/svp-sc-sm-396-2022-2ftqf25x71.pdf>.

GYMNÁZIUM A STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA MORAVSKÉ BUDĚJOVICE, 2022. *Kompletní ŠVP: ŠVP_G4_SM 394/2022 RVP G 4leté gymnázium*. Dostupné také z: <https://www.gymsosmb.cz/data/files/svp-g4-sm-394-2022-uurty38p63.pdf>.

HADDOW, George D.; BULLOCK, Jane A. a COPPOLA, Damon P., 2017. *Introduction to emergency management*. Amsterdam: Elsevier. ISBN 978-012-8030-646.

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR, 2013. *Podíl HZS ČR na realizaci Pokynu MŠMT k výuce Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Online. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pomoc-skolam-podil-hzs-cr-na-realizaci-pokynu-msmt-k-vyuce-ochrana-cloveka-za-mimoradnych-udalosti.aspx>. [cit. 2024-01-19].

HASÍK CZ, ©2024. *Projekt programu pro základní školy (2021)*. Online. Hasík CZ. Dostupné z: http://www.hasik.cz/projekt_zs.html. [cit. 2024-01-19].

HAYES, Adam, 2023. *Ishikawa Diagram*. Online. Investopedia. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/i/ishikawa-diagram.asp>. [cit. 2024-03-03].

HRADIL, Jaroslav; MIKA, Otakar J.; MUSIL, Miroslav; SVOBODA, Bohuslav; RAK, Jakub et al., 2018. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení. ISBN 978-80-7454-774-4.

Jak se zachovat, když... (učebnice). Online. Nová škola, s.r.o. Dostupné z: https://www.nns.cz/obchod/index.php?item=nab_det&sort_id=1149. [cit. 2024-02-17].

Katastrophenschutz an Schulen, b.r. a. Online. Zentrum für Schulqualität und Lehrerbildung Baden-Württemberg. Dostupné z: <https://zsl-bw.de/Lde/Startseite/im-fokus/im-fokus-katastrophenschutz-schulen?QUERYSTRING=Katastrophenschutz>. [cit. 2024-02-01].

Katastrophenschutz an Schulen, b.r. b. Online. Ministerium für Kultus, Jugend und Sport Baden-Württemberg. Dostupné z: https://1-km--bw-de.translate.google/Lde/startseite/schule/katastrophenschutz-an-schulen?_x_tr_enc=1&_x_tr_sl=de&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=sc. [cit. 2024-02-01].

Kdo jsme, ©2023. Online. BESIP. Dostupné z: <https://besip.cz/Pro-odborniky/O-Besip/BESIP-o-nas>. [cit. 2024-01-21].

KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, 2005. *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 80-86634-70-1.

MAPY.CZ. Gymnázium a Střední odborná škola Moravské Budějovice. Online. Seznam.cz, 2024. Dostupné z: <https://mapy.cz/letecka?source=firm&id=362249&ds=1&x=15.8139001&y=49.0511505&z=19>. [cit. 2024-04-03].

Materiál Začlenění tématik „Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova“ do studijních programů pedagogických fakult, ©2024. Online. GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR. Hasičský záchranný sbor České republiky. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/material-zacleneni-tematik-ochrana-cloveka-za-mimoradnych-udalosti-pece-o-zdravi-a-dopravni-vychova-do-studijnich-programu-pedagogickych-fakult.aspx>. [cit. 2024-02-09].

MINISTERSTVO VNITRA - GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR, 2002. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*. In: . Dostupné také z: <https://bezpecnost.praha.eu/Intens.CrisisPortalInfrastructureApp/cdn/files/4b15237137794728863c115f0bcddb6d>.

MINISTERSTVO VNITRA - GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR, 2008. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*. In: . Dostupné také z: <https://bezpecnost.praha.eu/Intens.CrisisPortalInfrastructureApp/cdn/files/9e6c200839b34a1389fbd27bf98cdeee>.

MINISTERSTVO VNITRA - GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR, 2013. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*. In: . Dostupné také z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf.

MINISTERSTVO VNITRA - GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR, 2020. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030*. In: Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-oob-2025-2030-pdf.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2016. *Audit národní bezpečnosti*. Praha. Dostupné také z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2016. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu*. Praha.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. *Ochrana obyvatel a krizového řízení: Praktický průvodce a rádce úředníka*. Praha. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/ochrana-obyvatel-a-krizove-rizeni.aspx>.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2023. *Bezpečnostní strategie České republiky 2023*. Praha. ISBN 978-80-7441-099-4. Dostupné také z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Bezpecnostni_strategie_2023.pdf.

O nás, ©2024. Online. Záchranný kruh. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/o-nas/>. [cit. 2024-01-20].

Ochrana člověka za mimořádných událostí, ©2024. Online. Dostupné z: <https://ocmu.cz/>. [cit. 2024-01-20].

Ochrana obyvatelstva, © 2013 – 2024. Online. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/ochrana-obyvatelstva>. [cit. 2024-01-21].

PÁNIK, Tomáš, 2019. *Analýza postupov a výsledky vzdelávania žiakov základných škôl v oblasti civilnej ochrany na Slovensku*. Bakalárska práca, vedoucí Ing. Filip Pazdera. Kladno: České vysoké učení technické v Praze. Dostupné také z: <https://dspace.cvut.cz/bitstream/handle/10467/83158/FBMI-BP-2020-Panik-Tomas-prace.pdf?sequence=-1&isAllowed=y>.

PAULUS, František; KRÖMER, Antonín; PETR, Jan a ČERNÝ, Jaroslav, 2015. *Analýza hrozeb pro Českou republiku*. Praha.

POLSKÁ REPUBLIKA, 2017. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej. In: *DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ*. Dostupné také z: <https://podstawaprogramowa.pl/files/D2017000035601.pdf>.

POLSKÁ REPUBLIKA, 2022. USTAWA o ochronie ludności. In: Sbíрка zákonů Polské republiky. Dostupné také z: https://www.batory.org.pl/wp-content/uploads/2022/05/Projekt_ustawy-o-ochronie-ludnosci.pdf.

POŘÍZEK, Jan, 2019. *SWOT analýza a její využití*. Online. Ecommerce Bridge. Dostupné z: <https://www.ecommercebridge.cz/swot-analyza-a-jeji-vyuziti/>. [cit. 2024-03-13].

PRINC, Ivan a VIČAR, Dušan, 2023. *Individuální a kolektivní ochrana*. Online. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení. ISBN 978-80-7678-147-4. Dostupné z: <https://doi.org/10.7441/978-80-7678-147-4>. [cit. 2024-04-14].

ŘEHÁK, David; MARTÍNEK, Bohumír a LEGIERSKÁ, Petra, 2019. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb*. 2. rozšířené vydání. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-807-3852-207.

STARZYŃSKA-ROSIECKA, Danuta, 2022. *Zmiany w podstawie programowej przedmiotu "Edukacja dla bezpieczeństwa." MEiN uwzględniło tematykę wojenną*. Online. DGP Dziennik Gazeta Prawna. Dostupné z: <https://serwisy.gazetaprawna.pl/edukacja/artykuly/8425439,edukacja-dla-bezpieczenstwa-zmiany-podstawy-programowej-mein.html>. [cit. 2024-02-02].

STROUHALOVÁ, Zuzana, 2017. *Sjednocení postupů preventivně výchovné činnosti napříč složkami IZS*. Diplomová práce. Kladno: České vysoké učení technické v Praze.

ŠIMEK, Jan a HALÍŘOVÁ, Martina, 2021. *Škola a válka: branná výchova v české škole*. Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J.A. Komenského. ISBN 978-80-86935-56-0.

ŠTÁTŇNÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV, 2009a. *Štátný vzdelávací program: Ochrana života a zdravia. Príloha ISCED 1*. Bratislava. Dostupné také z: https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/ochrana_zivota_a_zdravia_isced1.doc.pdf.

ŠTÁTŇNÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV, 2009b. *Štátný vzdelávací program: Ochrana života a zdravia. Príloha ISCED 2*. Bratislava. Dostupné také z: https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/ochrana_zivota_a_zdravia_isced2.doc.pdf.

ŠTÁTŇNÝ PEDAGOGICKÝ ÚSTAV, 2009c. *Štátný vzdelávací program: Ochrana života a zdravia. Príloha ISCED 3*. Bratislava. Dostupné také z: https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/ochrana_zivota_a_zdravia_isced3.doc.pdf.

ŠTĚTINA, Jiří, 2014. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4578-7.

Tématika ochrany člověka za mimořádných událostí na ZŠ a SŠ, ©2014. Online. BLAŽEK, Jiří. Vzdělávání členů SH ČMS. Dostupné z: <https://www.vzdelavani.dh.cz/publicCourse?id=59&head=123&subhead=304>. [cit. 2023-11-22].

URBÁNKOVÁ, Anežka, 2022. *Problematika vzdělávání dětí a mládeže v oblasti ochrany obyvatelstva*. Diplomová práce. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze.

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 5. října 2011 č. 734 k začlenění tématik Ochrana člověka za mimořádných událostí, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult, 2011. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/instruktaze-a-skoleni-usneseni-pdf.aspx>.

VÁCLAVÍKOVÁ, Andrea, 2021. *Vzdelávanie žiakov základných škôl na Slovensku v oblasti ochrany obyvatelstva*. Bakalárska práca, vedoucí Ing. Magdaléna Náplavová, Ph. D. Brno: AMBIS vysoká škola, a. s.

Vzdělávací projekt "Hasiči pro školy", ©2024. Online. HZS ZLÍNSKÉHO A ÚSTECKÉHO KRAJE. Hasiči pro školy. Dostupné z: <https://www.hasiciproskoly.cz/o-projektu>. [cit. 2024-01-20].

ZEMAN, Tomáš; PAULUS, František a BEDNÁŘ, Kamil, 2021. *Ochrana obyvatelstva a integrovaný záchranný systém I*. Online. Brno: Univerzita obrany. ISBN 978-80-7582-385-4. Dostupné z: <https://moodle.unob.cz/mod/resource/view.php?id=78337&lang=ru>. [cit. 2023-11-25].

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CPO	Civilní protiletecká ochrana
ČR	Česká republika
FO	Fyzická osoba
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IDZ	Implementace dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy
I-KAP	Implementace Krajského akčního plánu
IZS	Integrovaný záchranný systém
JE	Jaderná elektrárna
KS	Krizová situace
MD	Ministerstvo dopravy
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	Mimořádná událost
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
MV-GŘ HZS ČR	Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
OČMU	Ochrana člověka za mimořádných událostí
OO	Ochrana obyvatelstva
PFO	Podnikající fyzická osoba
PO	Právnícká osoba
PVČ	Preventivně výchovná činnost
RVP	Rámcový vzdělávací program soustavy kraje
ZŠ	Základní školy
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Vztah ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a civilní obrany (Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2013)	12
Obrázek 2 Realizace programu Hasík CZ (Hasík CZ, ©2024)	26
Obrázek 3 Výsledky k otázce č. 1 (vlastní)	37
Obrázek 4 Výsledky k otázce č. 2 (vlastní)	38
Obrázek 5 Výsledky k otázce č. 3 (vlastní)	39
Obrázek 6 Výsledky k otázce č. 4 (vlastní)	40
Obrázek 7 Výsledky k otázce č. 5 (vlastní)	41
Obrázek 8 Výsledky k otázce č. 6 (vlastní)	42
Obrázek 9 Výsledky k otázce č. 8 (vlastní)	44
Obrázek 10 Výsledky k otázce č. 9 (vlastní)	45
Obrázek 11 Výsledky k otázce č. 10 (vlastní)	46
Obrázek 12 Výsledky k otázce č. 11(vlastní)	47
Obrázek 13 Výsledky k otázce č. 13 (vlastní)	48
Obrázek 14 Výsledky k otázce č. 14 (vlastní)	49
Obrázek 15 Výsledky k otázce č. 15 (vlastní)	50
Obrázek 16 Výsledky k otázce č. 17 (vlastní)	51
Obrázek 17 Výsledky k otázce č. 18 (vlastní)	52
Obrázek 18 Výsledky k otázce č. 19 (vlastní)	53
Obrázek 19 Výsledky k otázce č. 20 (vlastní)	54
Obrázek 20 Grafické znázornění výsledků SWOT analýzy (vlastní).....	61
Obrázek 21 Ishikawa diagram (vlastní)	64
Obrázek 22 Awakishi diagram (vlastní)	65
Obrázek 23 Hřiště vymezené pro konání akce (Mapy.cz).....	77

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Obsah kurzu první pomoci (zdroj: Gymnázium a Střední odborná škola Moravské Budějovice, 2022, zpracování: vlastní).....	36
Tabulka 2 Vyhodnocení otázky č. 7 (vlastní).....	43
Tabulka 3 SWOT analýza (vlastní)	55
Tabulka 4 Hodnocení kritérií Saatyho metodou (vlastní).....	57
Tabulka 5 Hodnocení silných stránek (vlastní)	57
Tabulka 6 Hodnocení slabých stránek (vlastní).....	58
Tabulka 7 Hodnocení příležitostí (vlastní)	59
Tabulka 8 Hodnocení hrozeb (vlastní).....	60
Tabulka 9 Výsledky SWOT analýzy (vlastní).....	60
Tabulka 10 Úspěšnost u vědomostních uzavřených otázek v % podle oboru studia (vlastní)	68
Tabulka 11 Logický rámec projektu (vlastní).....	71
Tabulka 12 Pokračování tabulky 10 (vlastní).....	72
Tabulka 13 Pokračování tabulky 10 (vlastní).....	73
Tabulka 14 Pokračování tabulky 10 (vlastní).....	74

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I: Zodpovězené dotazy ředitele školy Mgr. Dubského

Příloha II: Návrh plakátu na projektový den se složkami IZS

PŘÍLOHA I: ZODPOVĚZENÉ DOTAZY ŘEDITELE ŠKOLY MGR. DUBSKÉHO

1. **Jak je aplikována oblast ochrany obyvatelstva a krizového řízení do výuky?**
- **Je to rozděleno do více předmětů?**
Ano. Základy společenských věd a občanská nauka
2. **Je pravidelně cvičena evakuace školy? Případně, že není, tak proč?**
Ano. 1x ročně.
3. **Jsou studenti, pedagogové a další zaměstnanci školy informováni o postupech a plánech pro případ nějakého nebezpečí, např. požár?**
Ano. 1x ročně na úvodní provozní poradě. Probíhá školení BOZP a PO.
4. **Organizuje škola různé kurzy pro studenty, např. kurz první pomoci, kurz přežití?**
Ano. 1x ročně kurz první pomoci a 1x ročně adaptační kurz.
5. **Pořádá škola různé projektové dny zaměřené na ochranu obyvatelstva ve spolupráci se složkami IZS?**
Ano. 1x za 5 let.
6. **Absolvují pedagogové školení/kurzy z oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení?**
Ano. V rámci projektů (IDZ, I-KAP, šablony).
7. **Myslíte si, že je dostatečný prostor ve výuce na oblast ochrany obyvatelstva?**
Ano.
8. **Myslíte si, že jsou studenti dostatečně vzdělávání v této oblasti?**
Ano.

**PŘÍLOHA II: NÁVRH PLAKÁTU NA PROJEKTOVÝ DEN SE
SLOŽKAMI IZS**

Projektový den se složkami IZS

KDE: Sportovní hřiště u školy

PROGRAM:

8:00 - společné zahájení

8:30-12:00 - aktivity na stanovištích

12:30 - závěrečný test

13:30 - vyhlášení výsledků

14:00 - společné ukončení

Kdo je
připraven,
není
překvapen!

